



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.027.02.2017
P/17/029

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/029 – Wsparcie wyczynowego uprawiania sportów zimowych ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Zbigniew Polak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/204/2017 z 11 października 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Polski Związek Narciarski, ul. Mieszczańska 18/3, 30-013 Kraków (PZN lub Związek)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Apoloniusz Tajner, Prezes Zarządu PZN (Prezes Zarządu) (dowód: akta kontroli str. 2-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena
ogólna²

Związek w latach 2014-2017 (I półrocze) zapewnił warunki szkoleniowe do uprawiania wyczynowych sportów zimowych oraz przygotowania zawodników do uczestnictwa w zawodach sportowych. Związek wykorzystał otrzymane od Ministra Sportu i Turystyki (*Minister*) dotacje z budżetu państwa i z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej (*FRKF*) na realizację zadań zleconych dotyczących przygotowania zawodników kadry narodowej (*kn*) do udziału w Igrzyskach Olimpijskich (*IO*) oraz przygotowania i udziału w Mistrzostwach Świata (*MŚ*) w sportach olimpijskich zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, statutem, regulacjami wewnętrznymi oraz postanowieniami umów o dofinansowanie. Dofinansowanie na objęte kontrolą zadania wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem. Sprawozdania z wykonania zadań sporządzane były rzetelnie i terminowo przekazywane do Ministerstwa Sportu i Turystyki (*MSiT*).

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia strategię rozwoju narciarstwa PZN pn. *Główne zadania PZN i strategia rozwoju narciarstwa na lata 2016-2020 (Strategia)*. Strategia nie zawierała diagnozy sytuacji w narciarstwie oraz planu finansowego na realizację wyznaczonych zadań dla poszczególnych zimowych sportów olimpijskich, a także nie określała roli PZN w rozwoju narciarstwa, w szczególności w wymiarze jego upowszechniania. W Strategii nie przewidziano także zasad monitorowania lub ewaluacji celów i zadań.

Natomiast pozytywnie należy ocenić uzyskanie w latach 2014-2017 przez zawodników *kn* seniorów i juniorów 7 medali (w tym 3 na IO Soczi 2014 i 4 na MŚ) oraz 19 miejsc 4-8 (na IO Soczi 2014 oraz MŚ), przy czym wyniki te osiągnięto w tylko trzech (skoki narciarskie, biegi narciarskie, snowboard) spośród 6 zimowych dyscyplin olimpijskich. Słabe wyniki sportowe uzyskiwano w pozostałych dyscyplinach, tj. kombinacji norweskiej, narciarstwie dowolnym, narciarstwie alpejskim, w których na zawodach mistrzowskich (seniorskich i juniorskich) nie zdobyto medali ani miejsc 4-8. Ponadto w latach 2014-2017 Związek zorganizował w Polsce 55 zawodów międzynarodowych (w tym m.in. 14 zawodów Pucharu Świata i 8 zawodów Pucharu Europy) oraz organizował Mistrzostwa Polski (*MP*) w skokach narciarskich, biegach narciarskich, kombinacji norweskiej, snowboardzie i narciarstwie alpejskim.

¹ Kontrolą objęto lata 2014-2017 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych) oraz okres wcześniejszy, jeżeli miał wpływ na kontrolowaną działalność.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie. W niniejszym wystąpieniu zastosowano ocenę opisową.

Zdaniem NIK niepokojący jest spadek w latach 2014-2017 liczby zawodników startujących w MP seniorów w skokach narciarskich zimowych mężczyzn, biegach narciarskich mężczyzn oraz narciarstwie alpejskim kobiet i mężczyzn. W MP seniorów w skokach narciarskich zimowych mężczyzn w 2016 r. i w 2017 r., w porównaniu do roku 2014 r., nastąpił spadek aż o ok. 1/3 startujących. W biegach narciarskich odnotowywano w 2017 r., w porównaniu do roku 2015, spadek o 10% liczby startujących mężczyzn. Ponadto w narciarstwie alpejskim liczba startujących mężczyzn i kobiet w 2016 r. i w 2017 r., w porównaniu do 2014 r., spadła odpowiednio o 23% i 13%.

Ponadto NIK zwraca uwagę, że PZN w latach 2016-2017 podejmował niewystarczające działania w zakresie rozwoju narciarstwa alpejskiego seniorskiego. Związek zaniechał powoływania kn seniorów męskiej oraz kwalifikacji do niej zawodników uzyskujących wysokie wyniki w MP i znajdujących się na najwyższych miejscach w rankingu olimpijskim oraz w punktacji w zawodach Międzynarodowej Federacji Narciarskiej (FIS), tj. zawodników którzy uzyskali kwalifikację olimpijską na IO PyeongChang 2018. W związku z niepowoływaniem kadry męskiej seniorów zaprzestano wspierania seniorów w ramach środków otrzymywanych przez PZN z budżetu państwa.

Promocję sportów zimowych należy ocenić za wystarczającą, w szczególności realizowaną w ramach współpracy Związku z telewizją publiczną. Jednakże PZN nie zapewnił dostatecznego nadzoru nad realizacją MP seniorów w skokach narciarskich w 2016 r. na Wielkiej Krokwi w Zakopanem, w zakresie zapewnienia realizacji zawodów jako imprezy masowej. Sposób organizacji tych zawodów, w których mogło wziąć udział nie więcej niż 1 000 kibiców, zdaniem NIK, nie promował właściwie skoków narciarskich, tj. dyscypliny sportu, w której szkoleni przez PZN zawodnicy w latach 2014-2017 zdobyli na IO i MŚ 5 spośród 7 medali. Związek powinien zapewniać możliwość udziału w MP jak największej liczby kibiców, zwłaszcza że w latach 2016-2017 w stosunku do roku 2014 nastąpił spadek liczby startujących zawodników o ok. 1/3.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja i realizacja zadań dotyczących wyczynowych sportów zimowych

Opis stanu
faktycznego

1.1. Podstawa działania PZN

Związek działa na podstawie statutu uchwalonego 24 października 2006 r. przez Walny Zjazd Delegatów i zatwierdzonego decyzją Ministra Sportu z 21 grudnia 2006 r. wraz ze zmianami opisanymi w punkcie 1.2 niniejszego wystąpienia.

Zgodnie ze statutem PZN miał na celu rozwój i popularyzację w Polsce narciarstwa oraz innych dyscyplin sportowych zrzeszonych w FIS. Związek był członkiem FIS.

Do zadań PZN należało m.in. przygotowanie reprezentantów Polski do uczestnictwa w międzynarodowym współzawodnictwie sportowym, przedstawianie propozycji składu kadry narodowej ministrowi właściwemu do spraw kultury fizycznej i sportu, szkolenie trenerów, instruktorów i sędziów sportowych oraz przyznawanie licencji klubom sportowym, zawodnikom, trenerom i sędziom sportowym.

Związek został wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego (KRS) 3 lipca 2002 r. (sygn. akt KR.XI NS-REJ.KRS/4670/02/143). Poprzednio PZN był zarejestrowany w Rejestrze Stowarzyszeń Kultury Fizycznej i Związków Sportowych.

(dowód: akta kontroli str. 193-209, 238)

1.2. Statut PZN

Statut PZN obowiązujący przed 22 września 2015 r., tj. datą wejścia w życie nowelizacji ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie³, wprowadzonej ustawą z dnia 23 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o sporcie oraz ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych⁴, zawierał zapisy w zakresie art. 8 ust. 1, art. 9 ust. 1-8 i art. 10 ustawy o sporcie.

³ Dz. U. z 2017 r., poz. 1463, ze zm. – dalej: *ustawa o sporcie*.

⁴ Dz. U. poz. 1321, ze zm.

Statut PZN obowiązujący po 22 września 2015 r., tj. datą wejścia w życie nowelizacji ustawy o sporcie, zawierał zapisy w zakresie art. 8 ust. 1, art. 9 ust. 1-8 i art. 10 ustawy o sporcie. Zapisy te zostały zawarte w § 16, 21 i 27 Statutu.

Uchwałą nr 9 Walnego Zjazdu Delegatów PZN (WZD PZN) z 25 czerwca 2016 r. przyjęto zmiany w Statucie PZN dotyczące m.in. członków Zarządu Związku, tj. zakazu: łączenia funkcji w Zarządzie z funkcją w innych władzach PZN, prowadzenia działalności gospodarczej związanej z realizacją zadań statutowych PZN, posiadania więcej niż 10% akcji lub udziałów w spółkach handlowych prowadzących działalność gospodarczą związaną z realizacją zadań statutowych Związku, bycia współnikiem spółki osobowej prawa handlowego, skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo. Decyzją nr 15/2016/OP z 30 sierpnia 2016 r. Minister zatwierdził powyższe zmiany Statutu PZN.

Uchwałą nr 8 z 1 lipca 2017 r. WZD PZN przyjął zmiany Statutu PZN m.in. w zakresie składania oświadczeń woli w imieniu PZN przez Prezesa (lub upoważnionego Wiceprezesa) i Sekretarza Generalnego. Decyzją nr 21/2017/OP z 25 sierpnia 2017 r. Minister zatwierdził powyższe zmiany Statutu PZN.

Obowiązujący na 30 października 2017 r. Statut PZN zawierał wymagania określone w art. 10 ust. 1 pkt 1-9 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach⁵.

Po zmianie ustawy o sporcie (nowelizacja z 20 lipca 2017 r., wejście w życie 12 września 2017 r.) PZN – wg stanu na 27 października 2017 r. – nie dokonał zmiany Statutu.

(dowód: akta kontroli str.193-209, 238)

W wyjaśnieniu Prezes PZN podał, że zmiany w zakresie dostosowania w Statucie PZN zmian w ustawie o sporcie z dnia 20 lipca 2017 r. zostaną przeprowadzone na Walnym Zgromadzeniu Sprawozdawczo-Wyborczym Delegatów PZN w czerwcu 2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 226, 238))

1.3. Zasady organizacji sportu wyczynowego oraz szkolenia sportowego

Związek w latach 2014-2017 realizował szkolenie w zakresie narciarstwa klasycznego w następujących dyscyplinach: skoki narciarskie, biegi narciarskie, kombinacja norweska oraz w narciarstwie alpejskim (kadry seniorów i juniorów). Dodatkowo PZN szkolił sportowo seniorów w narciarstwie dowolnym oraz snowboardzie. Szkolenia sportowe zaplanowano pod kątem startów w imprezach rangi mistrzowskiej: IO i MŚ.

(dowód: akta kontroli str. 347-348)

Zgodnie ze Statutem PZN Związek realizuje cele i zadania w szczególności poprzez opracowanie kierunków rozwoju narciarstwa.

W oparciu o Program Rozwoju Sportu do roku 2020 (uchwała nr 150 Rady Ministrów z dnia 31 sierpnia 2015 r.)⁶ Walny Zjazd Sprawozdawczy PZN ustanowił 25 czerwca 2016 r. Strategię.

W Strategii głównym zadaniem PZN na lata 2015-2020 było przygotowanie kadr do rywalizacji o medale olimpijskie w IO w 2018 r. w PyeongChang oraz inicjowanie działań zmierzających do stworzenia warunków dla rozwoju sportu dzieci i młodzieży w celu zabezpieczenia kadr zawodniczych do udziału w kolejnych IO w 2022 r. i w 2026 r. Warunkiem długoletniego rozwoju sportów narciarskich w Polsce była ciągła poprawa bazy i infrastruktury narciarskiej, kontynuacja realizacji programów młodzieżowych, pozyskiwanie i organizacja imprez sportowych FIS oraz organizacja krajowego współzawodnictwa dzieci i młodzieży. Strategia zawierała wykaz zadań dla PZN na lata 2016-2020 w zakresie: sportu wyczynowego i młodzieżowego, w tym m.in. zabezpieczenie organizacyjno-finansowo-logistyczne programów sportowych dla corocznie powoływanych kadr narodowych, kontynuacja Narodowego Programu Rozwoju Skoków Narciarskich, Rozwoju Programu Biegów Narciarskich, Programu Rozwoju Konkurencji Alpejskich, wdrożenie koncepcji Białe Orliki Narciarskie, organizacji imprez FIS oraz współzawodnictwa sportowego PZN w Polsce, partnerów i sponsorów PZN, inwestycji strategicznych dla narciarstwa, Szkoły Mistrzostwa Sportowego. W Strategii wskazano na realizację Programu Rozwoju Konkurencji Alpejskich

⁵ Dz. U. z 2017 r., poz. 210.

⁶ M.P. poz. 989).

od Kadr Regionalnych, Szkół Mistrzostwa Sportowego, Kadr Narodowych Juniorów i Kadr Narodowych Seniorów.

Związek ustanowił Narciarski Regulamin Sportowy (NRS) – regulacja wewnętrzna reguł sportowych, organizacyjnych we współzawodnictwie sportowym w biegach, skokach i kombinacji norweskiej, zjazdach i snowboardzie. Regulował on organizację, przygotowanie i przeprowadzanie zawodów narciarskich w Polsce oraz IO, MŚ, Pucharów Świata i innych zawodów FIS w oparciu o postanowienia Międzynarodowego Regulaminu Zawodów Narciarskich (ICR).

Na sezony objęte kontrolą NIK Związek opracował Wytyczne Sportowe obejmujące m.in. wytyczne Wydziału Sędziowskiego i Narciarstwa Powszechnego, ogólne i biegów narciarskich, skoków i kombinacji norweskiej, konkurencji alpejskich i snowboardu (m.in. zasady współzawodnictwa sportowego indywidualnego, klubowego i okręgowego, klasy sportowe, zasady rekrutacji do Szkół Mistrzostwa Sportowego (SMS), przepisy dotyczące sprzętu sportowego, zasady powoływania zawodników do kn, kwalifikacje zawodników i licencje PZN).

(dowód: akta kontroli str. 239)

Na koniec 2014 r. PZN zrzeszał 2 435 zawodników (w tym: biegi narciarskie – 1 282, skoki narciarskie i kombinacja norweska – 290, narciarstwo alpejskie – 863 zawodników) w 11 Okręgowych Związkach Narciarskich i 144 klubach.

Według stanu na 31 grudnia 2015 r. PZN zrzeszał 2 638 zawodników (w tym: biegi narciarskie – 1 299, skoki narciarskie i kombinacja norweska – 314, narciarstwo alpejskie – 958, snowboard – 67) w 11 Okręgowych Związkach Narciarskich i 166 klubach.

Na koniec 2016 r. w PZN zrzeszonych było 3 085 zawodników (w tym: biegi narciarskie – 1 413, skoki narciarskie i kombinacja norweska – 348, narciarstwo alpejskie – 1 036, snowboard i dowolne – 288) w jednym Okręgowym Związku Narciarskim i w 181 klubach.

Na koniec 2014 r. 162 trenerów i 148 instruktorów posiadało licencje PZN, na koniec 2015 r. – 201 trenerów i 147 instruktorów, a na koniec 2016 r. – 219 trenerów i 180 instruktorów.

(dowód: akta kontroli str. 211, 347, 349)

Związek realizował bieżące oraz perspektywiczne działania dotyczące procesu szkolenia w poszczególnych dyscyplinach sportowych. Narciarstwo klasyczne prowadzone było w schemacie: Zarząd PZN, Prezes PZN, Dyrektor Sportowy, Dyrektor Koordynator ds. skoków narciarskich i kombinacji norweskiej, Trener Koordynator ds. biegów narciarskich, trenerzy główni kn wraz ze sztabami szkoleniowymi. Narciarstwo alpejskie było nadzorowane i koordynowane przez Wiceprezesa PZN ds. narciarstwa alpejskiego, Kierownika Wyszkożenia, trenerów głównych kn wraz ze sztabami szkoleniowymi. Snowboard był koordynowany przez Sekretarza Generalnego PZN, Kierownika Wyszkożenia, trenerów głównych kn wraz ze sztabami szkoleniowymi.

(dowód: akta kontroli str. 347-348)

W latach 2014-2016 w organach FIS zasiadało 15 przedstawicieli PZN.

(dowód: akta kontroli str. 227)

Dokumenty strategiczne PZN (z wyjątkiem Strategii) zamieszczone zostały na stronie internetowej www.pzn.pl, w tym statut na stronie www.pzn.pl/strefa-pzn/dokumenty/, zasady udzielania licencji zawodnikom, klubom sportowym, trenerom, sędziom zawarte były w regulaminie licencji PZN na stronie <http://pzn.pl/strefa-pzn/licencje/>, reguły dyscyplinarne na stronie <http://pzn.pl/strefa-pzn/dokumenty/regulaminy-i-wytyczne>.

Strategia, wg wyjaśnienia Prezesa PZN, zostanie opublikowana na stronie internetowej PZN po opracowaniu rozszerzonej wersji i zatwierdzeniu w 2018 r. przez WZD PZN.

(dowód: akta kontroli str. 210, 604)

W latach 2014-2017 PZN zorganizował w Polsce 55 zawodów sportowych rangi FIS, w tym 14 zawodów Pucharu Świata, 8 zawodów Pucharu Europy, 37 zawodów FIS. W 2014 r. było to 16 zawodów (w tym 11 w skokach narciarskich), w 2015 r. 17 zawodów (w tym 8 w skokach narciarskich), w 2016 r. 11 zawodów (w tym 7 w skokach narciarskich), w 2017 r. 15 zawodów (w tym 8 w skokach narciarskich). W szczególności były to następujące zawody międzynarodowe FIS:

- w 2014 r. Puchar Świata w skokach narciarskich w Zakopanem i Wiśle, Puchar Świata w biegach narciarskich, Grand Prix w skokach narciarskich w Wiśle, COC w skokach narciarskich, FIS CUP w biegach i skokach narciarskich, Puchar Europy w konkurencjach alpejskich w Zakopanem;
- w 2015 r. Puchar Świata w skokach narciarskich w Zakopanem (styczeń), Puchar Świata w skokach narciarskich w Wiśle (styczeń), Letnie Grand Prix w skokach narciarskich w Wiśle (lipiec, sierpień), Puchary Kontynentalne i zawody FIS w skokach narciarskich w Zakopanem, Szczyrku, Wiśle, zawody FIS w biegach narciarskich Slavic Cup w Wiśle i Zakopanem, Puchar Europy w konkurencjach alpejskich w Zakopanem;
- w 2016 r. Puchar Świata w skokach narciarskich w Zakopanem (styczeń), Puchar Świata w skokach narciarskich w Wiśle (marzec – tylko 1 dzień), Letnie Puchary Kontynentalne i zawody FIS w skokach narciarskich w Zakopanem, Szczyrku, Wiśle, zawody FIS w biegach narciarskich Slavic Cup w Wiśle i Zakopanem, Puchar Europy w konkurencjach alpejskich w Zakopanem;
- w 2017 r. Puchar Świata w skokach narciarskich w Zakopanem (styczeń), Puchar Świata w skokach narciarskich w Wiśle (styczeń – 2 dni), Letnie Puchary Kontynentalne i zawody FIS w skokach narciarskich w Zakopanem, Szczyrku, Wiśle, zawody FIS w biegach narciarskich Slavic Cup w Wiśle i Zakopanem, Puchar Europy w konkurencjach alpejskich w Zakopanem.

(dowód: akta kontroli str. 239, 347-348)

Związek w badanym okresie organizował rokrocznie MP seniorów w skokach narciarskich, kombinacji norweskiej, biegach narciarskich, snowboardzie i narciarstwie alpejskim.

W MP w skokach narciarskich zimowych indywidualnych mężczyzn w 2014 r. startowało 45, w 2015 r. 58, w 2016 r. 30, a w 2017 r. 31 zawodników⁷. W letnich skokach narciarskich indywidualnych kobiet (zimowych nie organizowano) w 2014 r. uczestniczyło 13 zawodniczek, w 2015 r. 9, w 2016 r. 15, w 2017 r. 13.

W MP indywidualnych w kombinacji norweskiej letnich w 2014 r. uczestniczyło ogółem 16 i 22 zawodników (w dwóch zawodach letnich), w 2015 r. 16 i 18 zawodników (w dwóch zawodach letnich)⁸, w 2016 r. 14 (w jednych zawodach letnich), w 2017 r. 18 (w jednych zawodach letnich).

W MP w biegach narciarskich w 2014 r. nie przeprowadzono zawodów z powodu braku śniegu, w 2015 r. uczestniczyło ogółem 280 zawodników (102 kobiet i 178 mężczyzn), w 2016 r. 309 (115 kobiet i 194 mężczyzn), w 2017 r. 320 (159 kobiet i 161 mężczyzn).

W MP w snowboardzie (w różnych konkurencjach), w 2015 r. uczestniczyło ogółem 116 zawodników (51 kobiet i 65 mężczyzn), w 2016 r. 180 zawodników (91 kobiet i 89 mężczyzn), natomiast w 2017 r. nie przeprowadzono zawodów.

W MP w konkurencjach alpejskich (w slalomie i slalomie gigancie) w 2014 r. wzięło udział ogółem 87 zawodników (30 kobiet i 57 mężczyzn), w 2015 r. 150 zawodników (40 kobiet i 110 mężczyzn), w 2016 r. – 67 (30 kobiet i 37 mężczyzn), w 2017 r. – 76 (27 kobiet i 49 mężczyzn).

Szczegółowa analiza liczby zawodników startujących w ww. MP seniorów wykazała, że w skokach narciarskich zimowych mężczyzn w 2016 i w 2017 r. w porównaniu do roku 2014 nastąpił spadek liczby startujących o ok. 1/3, natomiast liczba startujących zawodniczek w 2016 i w 2017 r. w letnich skokach narciarskich indywidualnych była na poziomie zbliżonym jak w roku 2014. W poszczególnych zawodach letnich w kombinacji norweskiej, w latach 2014-2017, liczba startujących utrzymywała się na podobnym poziomie w 2017 r. (18 zawodników), jak w roku 2014 (od 16 do 22 zawodników). Liczba kobiet i mężczyzn w konkurencjach snowboardowych, w 2016 r. zwiększyła się w porównaniu do roku 2015. W biegach narciarskich w latach 2015-2017 odnotowywano wzrost liczby startujących kobiet, a liczba startujących mężczyzn w 2017 r., w porównaniu do roku 2015, zmniejszyła się o 10%. Natomiast w narciarstwie alpejskim liczba startujących mężczyzn i kobiet w 2016 r. i w 2017 r., w porównaniu do 2014 r., spadła odpowiednio o 23% i 13%.

⁷ Wg publikacji w [przegladsportowy.pl](http://www.przegladsportowy.pl/sporty-zimowe/skoki-narciarskie,tak-zle-w-polskich-skokach-jeszcze-nie-bylo,artykul,837968,1,300.html) pn. Kiedyś startowało ich 81, teraz tylko 32. Tak źle w skokach jeszcze nie było (<http://www.przegladsportowy.pl/sporty-zimowe/skoki-narciarskie,tak-zle-w-polskich-skokach-jeszcze-nie-bylo,artykul,837968,1,300.html>). W MP w skokach narciarskich w dniu 26 grudnia 2017 r. startowało 32 zawodników, w tym jeden z Czech.

⁸ Ponadto w 2015 r. MP w kombinacji norweskiej zimowych uczestniczyło 17 zawodników.

Dyrektor Sportowy PZN w wyjaśnieniu podał, że zgodnie z Wytycznymi Sportowymi PZN, prawo startu w MP seniorów mają zawodniczki i zawodnicy posiadający min. II klasę sportową w danej kategorii wiekowej (JA, JB, JC) na określonym dystansie lub wielkości skoczni narciarskiej. Wskazał, że spadek ilości zawodników był analizowany na posiedzeniach komisji sportowych PZN. Główną przyczyną spadku ilości startujących w MP zawodników był niż demograficzny (spadek w niższych kategoriach wiekowych JA, JB, JC), brak kadry trenersko-instruktorskiej pracującej w klubach sportowych oraz uczniowskich klubach sportowych na I etapie szkolenia w narciarstwie – mniejszy nabór do tych klubów, a ponadto brak wspomagania małych klubów sportowych przez samorządy terytorialne (gminy i małe miasta). PZN wdrożył programy mające na celu wyeliminowanie tendencji spadkowych w sokach narciarskich i kombinacji norweskiej – Lotos Cup, w biegach narciarskich – Bieg na Igrzyska, w konkurencjach alpejskich – Młodzieżowy Puchar Polski tzw. Tauron Cup.

(dowód: akta kontroli str. 342-344,604,607-608)

W badanym okresie PZN nie prowadził działań w zakresie zasilania polskiej reprezentacji przez zawodników pochodzenia polskiego mieszkających na stałe poza granicami kraju.

(dowód: akta kontroli str. 347,349)

W wyjaśnieniu Prezes PZN podał, że baza obiektów sportowych w Polsce jest wystarczająca do zapewnienia szkolenia sportowego zawodników kn. Dla zawodników kombinacji norweskiej baza treningowa jest wystarczająca (skocznie K 95 w Szczyrku i K 120 w Wiśle i Zakopanem). Skocznia K 85 (Średnia Krokiew) jest przestarzała i wymaga przebudowy. Trasy biegowe są wystarczające.

Liczba obiektów sportowych w Polsce, wykorzystywanych przez zawodników kn, oraz ich lokalizacja jest wystarczająca. Potrzebne są trasy biegowe nartorolkowe oraz kompleksy małych skoczni (np. w Chochotowie) dla potrzeb treningu wszystkich grup wiekowych.

Dla rozwoju kn warunki przygotowania zawodników są wystarczająco dobre. Zbyt mało jest trenerów i instruktorów kn. Trenerzy pracujący w klubach żyją z innej pracy. W klubach realizują swoje pasje za małe wynagrodzenie (600-1 000 zł miesięcznie). Trening w konkurencjach alpejskich odbywa się od wiosny do jesieni na lodowcach w Alpach lub na półkuli południowej (Nowa Zelandia). Potrzebne są zgrupowania od 5 do 15 dni (załamania pogody). Treningi na lodowcach to problem finansowy – ograniczenie możliwości treningu dla grup klubowych.

(dowód: akta kontroli str. 83-85, 604)

W badanym okresie, w narciarstwie alpejskim i dowolnym PZN zorganizował 6 zgrupowań zagranicznych zawodników kn (na półkuli południowej np. w Nowej Zelandii, Argentynie). Zgrupowania konieczne były ze względu na dostępność warunków zimowych niezbędnych do prowadzenia procesu szkolenia zawodników kn.

(dowód: akta kontroli str. 518)

W latach 2016-2017 PZN nie powoływał zawodników seniorów i senierek narciarstwa alpejskiego do kadry narodowej. Głównym powodem, wg wyjaśnienia Prezesa PZN, był niski poziom sportowy oraz brak własnych środków finansowych Związku na dofinansowanie indywidualnych przygotowań.

W 2016 r. PZN przeznaczył na szkolenie alpejczyków 2 023,8 tys. zł (1 094,4 tys. zł ze środków FRKF i 929,3 tys. zł z własnych środków PZN), a w 2017 r. (do końca listopada 2017 r.) 3 392,8 tys. zł (1 143,7 tys. zł ze środków FRKF i budżetu państwa – 226 520 zł⁹ oraz 2 249,1 tys. zł ze środków własnych PZN). Na sezon 2016/2017 sponsorem PZN ds. narciarstwa alpejskiego była Grupa Tauron. Zawodnik alpejczyk A zrezygnował z udziału w kn (PZN przyjął rezygnację), a zawodnik B został na wniosek wiceprezesa PZN skreślony z grupy kn. Zawodniczka C ma problemy z kontuzjami i operacjami, a zawodniczka D zakończyła karierę ze względów osobistych. Na sezon 2016/2017 nie powołano w skład kn zawodników E, F i G ze względu na niski poziom sportowy i brak perspektyw dalszego rozwoju gwarantującego rywalizację na wysokim poziomie w PŚ, MŚ czy w IO. Zawodnik E

⁹ Zgodnie z umową Nr 2017/0025/0048/Udot/35/DSW z 25 stycznia 2017 r. na dofinansowanie z budżetu państwa narciarstwa alpejskiego kobiet zaplanowano 226 520 zł (narciarstwa alpejskiego mężczyzn nie dofinansowano).

ma szansę na powołanie w skład reprezentacji olimpijskiej do PyeongChang 2018, jeżeli MKOL zwiększy kwotę startową dla reprezentacji Polski.

Na szkolenie zawodnika E Związek wydatkował w latach 2016-2017 231,2 tys. zł (środki własne PZN – sponsorzy), a zawodnik G uzyskał od sponsorów w 2016 r. 110,1 tys. zł. Związek postanowił, że z chwilą pozyskania sponsora narciarstwa alpejskiego przygotowania zawodników E i F zostaną wsparte kwotą 75 tys. zł każdy. Kwalifikację olimpijską na PyeongChang 2018 uzyskało ostatecznie dwóch narciarzy alpejskich E i F¹⁰, którzy nie są członkami powołanej przez PZN kn na sezon 2017/2018 w narciarstwie alpejskim.

Według wyjaśnienia Prezesa PZN wyniki uzyskane przez zawodników w MP były tylko jednym ze wskaźników przy powoływaniu do kn. Do kn zostali powołani zawodnicy wybierający się i z perspektywą uzyskania dobrych wyników w przyszłości.

(dowód: akta kontroli str. 547-598)

1.4. Wyniki finansowe z działalności PZN

Opis stanu
faktycznego

W 2014 r. wynik finansowy z działalności PZN zamknął się zyskiem netto w wys. 1 126,2 tys. zł. Zysk z działalności statutowej i gospodarczej wynosił 1 225,8 tys. zł. W 2015 r. uzyskano zysk netto w wysokości 813,0 tys. zł. Zysk z działalności statutowej i gospodarczej wynosił 915,2 tys. zł.

W 2016 r. osiągnięto stratę netto w wys. (-) 617,6 tys. zł. Strata na działalności statutowej i gospodarczej wynosiła (-) 441,3 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 18,44,69)

W wyjaśnieniu Prezes PZN podał, że *przyczyną poniesienia straty w 2016 r. był brak możliwości odbycia jednego konkursu Pucharu Świata w dniu 4 marca 2016 r. Konkurs w Wiśle nie odbył się z powodu zbyt silnego wiatru. PZN nie uzyskał przychodu z tytułu sprzedaży praw telewizyjnych za transmisję w wysokości 728 tys. zł.*

(dowód: akta kontroli str. 83-85)

Zysk uzyskany w latach 2014-2015 zwiększył fundusz statutowy, a strata za 2016 r. zmniejszyła fundusz statutowy.

(dowód: akta kontroli str. 5-7)

Przychody z działalności statutowej w 2014 r. wynosiły 28 130 629 zł, z czego środki publiczne to 13 235 687 zł, tj. 47,1% przychodów. Środki publiczne to dotacje MSiT z budżetu państwa (7 333 534 zł) oraz z FRKF (5 902 153 zł). Pozostałe przychody własne PZN to 13 046 415 zł (były to przychody m.in. ze składek członkowskich, licencji, opłat FIS, opłat startowych i za szkolenia, dotacje i zwroty kosztów podróży z FIS, wpływy z PKOL, usługi reklamowe i promocyjne świadczone w ramach podpisanych umów z kontrahentami m.in. Lotos, Grupa Azoty, OTCF – marka 4F, Eurorent, sprzedaż praw telewizyjnych, wynajem lokalu biurowego, usługi związane z obiektami sportowymi).

Przychody z działalności statutowej w 2015 r. wynosiły 28 399 775 zł, z czego środki publiczne to 12 834 676 zł, tj. 45,1% przychodów. Środki publiczne to dotacje MSiT z budżetu państwa (8 354 643 zł) oraz z FRKF (4 480 033 zł). Pozostałe przychody własne PZN to 14 077 730 zł.

Przychody z działalności statutowej w 2016 r. wynosiły 28 033 519 zł, z czego środki publiczne to 12 648 930 zł, tj. 45,1% przychodów. Środki publiczne to dotacje MSiT z budżetu państwa (8 498 930 zł) oraz z FRKF (4 150 000 zł). Pozostałe przychody własne PZN to 13 933 936 zł.

(dowód: akta kontroli str. 69, 228-235, 354)

Związek przesłał do MSiT sprawozdanie z działalności, opinię i raport z badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta za 2014 r. 23 października 2015 r., za 2015 r. 22 lipca 2016 r., za 2016 r. 27 lipca 2017 r.

WZD PZN zatwierdziły sprawozdania z działalności PZN za 2014 r. 26 września 2015 r., za 2015 r. 25 czerwca 2016 r., za 2016 r. w dniu 1 lipca 2017 r. W sprawozdaniu za 2016 r. PZN nie wskazał działań naprawczych (powód powstania straty – siła wyższa).

(dowód: akta kontroli str. 240)

¹⁰ http://www.olimpijski.pl/Media/files/PRO_PC2018_v26012018.pdf.

1.5. Pozyskanie i wykorzystanie środków finansowych przez PZN z budżetu państwa, FRKF i innych źródeł

Ogółem w latach 2014-2017 PZN zawarł 11 umów o dofinansowanie ze środków budżetu państwa i FRKF ogółem na 51 401 647,00 zł. Środki własne i z innych źródeł wynosiły 4 934 928,85 zł (w tym z FIS 884 810,37 zł, z umów sponsorskich 4 050 118,48 zł).

W 2014 r. były to trzy umowy ogółem na 13 235 687,00 zł. Środki własne i z innych źródeł wynosiły 1 194 225,51 zł, w tym 253 317,07 z FIS, 940 908,44 zł z umów sponsorskich. Wykorzystano 100% przyznanych środków z budżetu państwa i z FRKF.

Były to następujące umowy:

- a) Nr 2014/0003/0048/UDot/35/DSW, zawarta z MSiT 17 stycznia 2014 r., pn. *Przygotowanie zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz przygotowanie i udział w mistrzostwach świata i Europy w sportach olimpijskich w 2014 r.* na 7 333 534,00 zł, z czego wykorzystano 100%. Środki własne i z innych źródeł wynosiły 758 925,51 zł, w tym FIS 185 665,84 zł i umowy sponsorskie 573 259,67 zł.
- b) Nr 2014/0202/0034/SubB/DSW (środki z FRKF), zawarta z MSiT 18 września 2014 r., pn. *Przygotowanie w 2014 r. kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich, igrzyskach paraolimpijskich, igrzyskach głuchych, mistrzostwach świata lub mistrzostwach Europy ze środków FRKF* na 3 426 601,00 zł, z czego wykorzystano 100%. Środki własne i z innych źródeł wynosiły 283 000,00 zł, w tym FIS 47 951,23 zł i umowy sponsorskie 235 048,77 zł.
- c) Nr 2014/0140/0034/SubB/DSW (środki z FRKF), zawarta z MSiT 30 maja 2014 r., pn. *Szkolenie indywidualne i grupowe młodzieży uzdolnionej sportowo, przygotowanie i udział reprezentacji Polski w zawodach międzynarodowych w kategorii juniorów i młodzieżowców oraz przygotowanie reprezentacji Polski do udziału w Akademickich Mistrzostwach Świata w roku 2014* na 2 475 552,00 zł, z czego wykorzystano 100%. Środki własne i z innych źródeł wynosiły 152 300,00 zł, w tym FIS 19 700,00 zł i umowy sponsorskie 132 600,00 zł. SMS oraz jednostki samorządu terytorialnego dofinansowały zadanie poza PZN na 3 523 719,44 zł.

W 2015 r. były to trzy umowy ogółem na 12 855 960,00 zł (nie wykorzystano 21 284,00 zł). Środki własne i z innych źródeł wynosiły 961 000,00 zł, w tym 275 715,34 zł z FIS, 685 284,66 zł z umów sponsorskich.

Były to następujące umowy:

- a) Nr 2015/0045/0048/UDot/35/DSW, zawarta z MSiT 5 marca 2015 r., pn. *Przygotowanie zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz przygotowanie i udział w mistrzostwach świata i Europy w sportach olimpijskich w 2015 r.* na 8 375 927,00 zł, z czego wykorzystano 8 354 643,00 zł. 26 lutego 2016 r. zwrócono 21 284,00 zł. Środki własne i z innych źródeł wynosiły 820 000,00 zł, w tym FIS 275 715,34 zł i umowy sponsorskie 544 284,66 zł.
- b) Nr 2015/0310/0034/SubB/DSW (ze środków FRKF), zawarta z MSiT 19 listopada 2015 r., pn. *Program dofinansowania realizacji zadań związanych z przygotowaniem w 2015 r. kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich, igrzyskach paraolimpijskich, igrzyskach głuchych, mistrzostwach świata lub mistrzostwach Europy ze środków FRKF* na 500 000,00 zł, z czego wykorzystano 100%. Środki własne i z innych źródeł wynosiły 30 000,00 zł (umowy sponsorskie).
- c) Nr 2015/0028/0034/SubB/DSW (ze środków FRKF), zawarta z MSiT 19 marca 2015 r., pn. *Szkolenie indywidualne i grupowe młodzieży uzdolnionej sportowo, przygotowanie i udział reprezentacji Polski w zawodach międzynarodowych w kategorii juniorów i młodzieżowców oraz przygotowanie reprezentacji Polski do udziału w Uniwersjadzie w sportach letnich i zimowych* na 3 980 033,00 zł, z czego wykorzystano 100%. Środki własne i z innych źródeł wynosiły 111 000,00 zł (umowy sponsorskie). SMS oraz jednostki samorządu terytorialnego dofinansowały zadanie poza PZN na 3 583 692,07 zł.

W 2016 r. były to dwie umowy ogółem na 12 490 000,00 zł (wykorzystano 100% przekazanych środków). Środki własne i z innych źródeł wynosiły 2 363 953,30 zł, w tym 355 777,96 zł z FIS i 2 166 925,38 z umów sponsorskich.

Były to następujące umowy:

a) Nr 2016/0078/0048/Udot/35/DSW, zawarta z MSiT 9 lutego 2016 r., pn. *Przygotowanie zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz przygotowanie i udział w mistrzostwach świata i Europy w sportach olimpijskich w 2016 r.* na 8 340 000,00 zł, z czego wykorzystano 100%. Środki własne i z innych źródeł wynosiły 2 362 000,00 zł, w tym FIS 335 777,96 zł i umowy sponsorskie 2 026 222,04 zł.

b) Nr 2016/0032/0034/SubB/DSW ze środków FRKF, zawarta z MSiT 4 kwietnia 2016 r. pn. *Program dofinansowania ze środków FRKF w roku 2016 zadań z obszaru wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży związanych ze szkoleniem zawodników w młodzieżowych kategoriach wiekowych oraz ze współzawodnictwem młodzieży poprzez udział w zawodach międzynarodowych w sportach olimpijskich* na 4 150 000,00 zł, z czego wykorzystano 100%. Środki własne i z innych źródeł wynosiły 160 703,34,00 zł, w tym FIS 20 000,00 zł i umowy sponsorskie 140 703,34 zł. SMS oraz jednostki samorządu terytorialnego dofinansowały zadanie poza PZN na 3 613 896,66 zł.

W 2017 r. były to trzy umowy ogółem na 12 819 460,00 zł (umowy w trakcie realizacji). Środki własne i z innych źródeł wynosiły 480 183,51 zł, w tym 257 000,00 zł umowy sponsorskie. Były to następujące umowy:

a) Nr 2017/0025/0048/Udot/35/DSW, zawarta z MSiT 25 stycznia 2017 r., pn. *Przygotowanie zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz przygotowanie i udział w mistrzostwach świata i Europy w sportach olimpijskich w 2017 r.* na 8 870 000,00 zł. Umowa w trakcie realizacji. Środki własne i z innych źródeł wynosiły 178 000,00 zł (umowy sponsorskie).

b) Nr 2017/0049/0034/SubB/DSW (ze środków FRKF), zawarta z MSiT 11 kwietnia 2017 r., pn. *Wspieranie szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży – szkolenie centralne* na 2 950 000,00 zł. Umowa w trakcie realizacji. Środki własne i z innych źródeł wynosiły 59 000,00 zł (umowy sponsorskie).

c) Nr 2017/0126/0034/SubB/DSW (ze środków FRKF), zawarta z MSiT 9 maja 2017 r., pn. *Wspieranie szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży – szkolenie w SMS/Niepubliczne SMS* na 1 000 000,00 zł. Umowa w trakcie realizacji. Środki własne i z innych źródeł wynosiły 20 000,00 (umowy sponsorskie). SMS oraz jednostki samorządu terytorialnego dofinansowały zadanie poza PZN na 223 183,51 zł.

(dowód: akta kontroli str. 228-235)

1.6. Realizacja umów o dofinansowanie zadań związanych z przygotowaniem zawodników kn do udziału w IO, MŚ i ME w sportach olimpijskich ze środków budżetu państwa i FRKF

Badaniem kontrolnym objęto trzy umowy zawarte przez PZN z MSiT ogółem na 20 121 244,00 zł, tj.:

a) nr 2014/0202/0034/SubB/DSW (środki z FRKF), zawarta z MSiT 18 września 2014 r. pn. *Przygotowanie w 2014 r. kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich, igrzyskach paraolimpijskich, igrzyskach głuchych, mistrzostwach świata lub mistrzostwach Europy ze środków FRKF* na 3 426 601,00 zł, z czego wykorzystano 100% (dalej: *umowa z 18 września 2014 r.*);

b) nr 2015/0045/0048/UDot/35/DSW, zawarta z MSiT 5 marca 2015 r., pn. *Przygotowanie zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz przygotowanie i udział w mistrzostwach świata i Europy w sportach olimpijskich w 2015 r.* na 8 375 927,00 zł, z czego wykorzystano 8 354 643,00 zł (dalej: *umowa z 5 marca 2015 r.*)

c) nr 2016/0078/0048/Udot/35/DSW, zawarta z MSiT 9 lutego 2016 r., pn. *Przygotowanie zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz przygotowanie i udział w mistrzostwach świata i Europy w sportach olimpijskich w 2016 r.* na 8 340 000,00 zł, z czego wykorzystano 100% (dalej: *umowa z 9 lutego 2016 r.*).

(dowód: akta kontroli str. 87-156, 228-235, 243-251)

W wyniku badania ustalono m.in., że:

MSiT przyznawało kwoty z budżetu państwa i FRKF bez podziału na grupy szkoleniowe kn. Związek opracowywał na każdy kolejny rok plan organizacyjno-sportowo-finansowy w oparciu o poziom sportowy zawodników w grupie szkoleniowej kn, liczebność zawodników w grupie, liczbę osób w sztabach szkoleniowych, planowanych akcji szkoleniowych, zapotrzebowania na sprzęt i suplementacje odżywkami sportowymi,

transport, badania diagnostyczne, opłacanie naukowców i ekspertów, koszty ubezpieczeń, opieki lekarskiej i innych prognozowanych wydatków związanych ze szkoleniem. Dodatkowym wskaźnikiem była także analiza finansowa z ostatnich trzech lat funkcjonowania grupy. Środki finansowe z MSiT przyznawane były na grupy (nie na poszczególnych zawodników) wg powyższych kryteriów i wg zapotrzebowania finansowego. Były to kwoty niższe od zaplanowanych i były wydawane w ramach realizacji programów szkoleniowych.

(dowód: akta kontroli str. 350, 352)

Związek prowadził ewidencję umożliwiającą ustalenie kwoty wykorzystanego dofinansowania na przygotowanie poszczególnych zawodników kn w dyscyplinach sportów zimowych (np. w narciarstwie alpejskim, skokach narciarskich, biegach narciarskich itd.), w ramach umów o dofinansowanie.

(dowód: akta kontroli str. 240)

Na koszty pośrednie przeznaczono: nie więcej niż 10% kosztów bezpośrednich w zadaniach dofinansowanych ze środków FRKF – umowa z 18 września 2014 r. (10%), nie więcej niż 15% kosztów bezpośrednich w zadaniach dofinansowanych z budżetu państwa w 2015 r. – umowa z 5 marca 2015 r. (12,2%), nie więcej niż 20% kosztów bezpośrednich w zadaniach dofinansowanych z budżetu państwa w 2016 r. – umowa z 9 lutego 2016 r. (12,3%).

Wynagrodzenia osób obsługujących finansowane były ze środków dotacji (koszty pośrednie) oraz ze środków własnych.

(dowód: akta kontroli str. 90, 108, 139)

Kwota wykorzystanych środków własnych PZN nie była niższa od określonych w umowach i aneksach o dofinansowanie z 2014 r. i z 2016 r. i wynosiła 100% środków przekazanych przez MSiT, tj.: w umowie z 18 września 2014 r. kwota umowna wynosiła 3 426 601,00 zł (przekazano i wykorzystano 3 426 601,00 zł); w umowie z 9 lutego 2016 r. kwota umowna wynosiła 7 640 000,00 zł (po aneksach do umowy przekazano i wykorzystano 8 340 000,00 zł).

W umowie z 5 marca 2015 r. kwota umowna wynosiła 6 988 927,00 zł, (po aneksach do umowy przekazano 8 375 927,00 zł, z czego wykorzystano 8 354 643,00 zł). Niewykorzystane 21 284,00 zł PZN zwrócił do MSiT 26 lutego 2016 r.

Wysokość środków własnych w umowach i w sprawozdaniu końcowym wynosiła: w umowie z 18 lutego 2014 r. 283 000,00 zł, a w sprawozdaniu 283 000,00 zł; w umowie z 5 marca 2015 r. 820 000,00 zł, a w sprawozdaniu 820 000,00 zł; w umowie z 9 lutego 2016 r. 2 292 000 zł, a w sprawozdaniu 2 362 000,00 zł.

(dowód: akta kontroli str. 90, 97, 108, 128, 139, 244,)

W badanym okresie PZN sporządzał i przedstawiał MSiT rozliczenia dofinansowania na realizację zadań w zakresie rzeczowym i finansowym, w terminach do 30 dni od zakończenia zadania, w szczególności: umowa z 18 lutego 2014 r. – 29 stycznia 2015 r., umowa z 5 marca 2015 r. – 29 stycznia 2016 r., umowa z 9 lutego 2016 r. – 30 stycznia 2017 r.

W jednym przypadku, tj. po rozliczeniu umowy z 5 marca 2015 r. niewykorzystane dofinansowanie w wys. 21 240,00 zł zwrócono do MSiT 26 lutego 2016 r. (po korekcie sprawozdania).

(dowód: akta kontroli str. 368)

W ramach umowy o dofinansowanie z 2014 r. z budżetu państwa zadań przygotowań zawodników kn do udziału w IO oraz przygotowania i udziału w MŚ, PZN nie dokonywał podziału kwot dofinansowania na poszczególne dyscypliny olimpijskich sportów zimowych. W ramach umów o dofinansowanie z budżetu państwa ww. zadań, Związek wykorzystał w latach 2015-2016¹¹: na biegi narciarskie (grupy szkoleniowe: Biegi narciarskie Grupa J.K. i Biegi narciarskie A MIX) – w 2015 r. 3 735,3 tys. zł (44,7% środków umowy) i w 2016 r. 3 436,2 tys. zł (41,2% środków umowy) oraz na skoki narciarskie (grupy szkoleniowe: Skoki

¹¹ W umowie o dofinansowanie z budżetu państwa w 2017 r. zadań przygotowania kadry narodowej do udziału w IO oraz przygotowania i udziału w MŚ i ME (kwota dofinansowania 8 870,0 tys. zł) na dofinansowanie biegów narciarskich (grupy szkoleniowe: Biegi narciarskie Grupa J.K. i Biegi narciarskie A MIX) zaplanowano 2 994,7 tys. zł (33,8%), na skoki narciarskie (grupy szkoleniowe: Skoki narciarskie A i Skoki narciarskie B) – 2 988,9 tys. zł (33,7%), kombinację norweską – 732,5 tys. zł (8,3%), narciarstwo alpejskie kobiet – 226,5 tys. zł (2,6%), skicross – 395,0 tys. zł (4,5%), snowboard alpejski – 481,9 tys. zł (5,4%), snowboardcross – 354,7 tys. zł (4,0%), snowboard slalom – 299,1 tys. zł (3,4%).

narciarskie A i Skoki narciarskie B) – w 2015 r. 2 626,3 tys. zł (31,4%) i w 2016 r. 2 548,5 tys. zł (30,6%). Grupa kombinacji norweskiej była dofinansowana ze środków budżetu państwa tylko w 2016 r. i na jej szkolenie PZN przeznaczył 832,6 tys. zł (10,0% środków umowy), natomiast w umowie na 2015 r. kombinacji norweskiej nie finansowano. Narciarstwo alpejskie mężczyzn i kobiet było finansowane w ramach umowy na 2015 r., tj. mężczyzn w wys. 245,5 tys. zł (2,9% środków umowy) oraz kobiet – 245,0 tys. zł (2,9%), zaś w 2016 r. w ramach umowy nie dofinansowano z budżetu państwa narciarstwa alpejskiego. Na skicross w 2015 r. przeznaczono 400,5 tys. zł (4,8% środków umowy), a w 2016 r. – 546,6 tys. zł (6,6%), na snowboard alpejski w 2015 r. – 431,7 tys. zł (5,2 %), a w 2016 r. – 464,5 tys. zł (5,6%), na snowboardcross w 2015 r. – 304,2 tys. zł (3,6%), a w 2016 r. – 355,2 tys. zł (4,3%), na snowboard slalom w 2015 r. – 186,5 tys. zł (2,2%), a w 2016 r. – 156,3 tys. zł (1,9%), na snowboard halfpipe w 2015 r. – 179,7 tys. zł (2,2%), zaś a w 2016 r. w ramach umowy nie dofinansowano z budżetu państwa tej konkurencji.

Najwyższe dofinansowanie z budżetu państwa w latach 2015-2016 dotyczyło biegów narciarskich (od 44,7% do 41,2% środków umowy) oraz skoków narciarskich (na poziomie ok. 31% środków umowy). Na inne konkurencje PZN wykorzystał w latach 2015-2016: skicross (od 4,8% do 6,6 %), snowboard alpejski (od 5,2 % do 5,6%), snowboardcross (od 3,6% do 4,3%), snowboard slalom (od 2,2% do 1,9%). Natomiast narciarstwo alpejskie mężczyzn i kobiet oraz snowboard halfpipe były finansowane ze środków z budżetu państwa tylko w ramach umowy na 2015 r. (w 2016 r. nie dofinansowywano tych konkurencji).

(dowód: akta kontroli str. 661-662)

1.7. Realizacja zadań przez PZN w oparciu o kryteria kwalifikacji zawodników, zasadami uczestnictwa we współzawodnictwie sportowym i realizacji procesu szkolenia oraz warunkami wynagrodzeń kadry współpracującej i trenerskiej

Dofinansowaniem objęto:

- w 2014 r. z budżetu państwa 67 zawodników kn w narciarstwie alpejskim, biegach narciarskich, skokach narciarskich A i B, skicross, snowboard alpejski, snowboardcross, snowboard half pipe, snowboard slalom, narciarstwo dowolne i z FRKF 41 zawodników kn w biegach narciarskich, skokach narciarskich, kombinacji norweskiej, narciarstwie alpejskim;
- w 2015 r. z budżetu państwa 61 zawodników w dyscyplinach jak wyżej i z FRKF 36 zawodników kn w dyscyplinach jw.;
- w 2016 r. z budżetu państwa 52 zawodników w biegach narciarskich, skokach narciarskich, skicross, kombinacja norweska, snowboard alpejski, snowboardcross, snowboard slalom i z FRKF 36 zawodników kn w dyscyplinach jw.;
- w 2017 r. z budżetu państwa 51 zawodników kn w dyscyplinach jw. i z FRKF 35 zawodników kn w dyscyplinach jw.

Badaniem objęto 20% zawodników (z kontrolowanych umów) i stwierdzono, że zawodnicy ci zostali powołani do kn zgodnie z regulaminem PZN, posiadali aktualne orzeczenia lekarskie o braku przeciwwskazań do uprawiania sportu oraz posiadali licencję PZN. Zawodnicy spełniali warunki do zakwalifikowania ich do grup A₁, A₂, B₁, B₂, C według programów Ministra. Liczba zakwalifikowanych zawodników w ramach grup B₂, C oraz B₁ nie przekraczała liczby zawodników w grupach A₁, A₂, B₁,

(dowód: akta kontroli str. 228-232)

Związek w każdym sezonie, w którym rozgrywane były zawody rangi mistrzowskiej przysyłał do MSiT i Zespołu Metodyczno-Szkoleniowego Instytutu Sportu sprawozdania składające się z oceny startu w zawodach i komunikaty końcowe zawodów.

(dowód: akta kontroli str. 518)

Wynagrodzenia kadry zarządzającej, tj. prezesa, finansowane były w całości ze środków własnych PZN, sekretarza generalnego – ze środków własnych PZN i z dotacji MSiT, dyrektora sportowego – ze środków własnych PZN i z dotacji MSiT. Dofinansowanie było zgodne z maksymalnymi stawkami wynagrodzenia określonymi w programach Ministra.

Propozycje dofinansowania wynagrodzeń osobowych, ujęte we wnioskach PZN o dofinansowanie realizacji zadania publicznego złożonych do MSiT w 2015 r. i w 2016 r. zostały zawarte w umowach z MSiT.

11 lipca 2014 r. PZN zwrócił się do MSiT o wydelegowanie swojego przedstawiciela do udziału w powołanej komisji konkursowej celem wyłonienia kandydata na stanowisko sekretarza generalnego PZN. 15 lipca 2014 r. MSiT delegowało swojego przedstawiciela. Komisja konkursowa odbyła się 21 lipca 2014 r. i wyłoniła kandydata na sekretarza generalnego PZN. Osoba ta jest sekretarzem generalnym PZN.

(dowód: akta kontroli str. 345, 368, 370-371)

Do szkolenia zawodników kn (dofinansowanych z budżetu państwa) PZN zatrudniał: w 2014 r. 27 trenerów (oraz 49 osób obsługujących) na 67 zawodników kn, w 2015 r. 31 trenerów (oraz 42 osoby obsługujące) na 61 zawodników kn, w 2016 r. 36 trenerów (oraz 41 osób obsługujących) na 52 zawodników kn, w 2017 r. 34 trenerów (oraz 37 osób obsługujących) na 51 zawodników kn. Wynagrodzenia trenerów były finansowane lub współfinansowane przez MSiT. W 2016 r. powołano stanowiska dyrektora koordynatora ds. skoków narciarskich i kombinacji norweskiej oraz trenera koordynatora ds. snowboardu, a od połowy 2017 r. stanowisko trenera koordynatora ds. biegów narciarskich.

Zatrudnienie trenerów i koordynatorów w PZN wynikało z faktycznych potrzeb.

(dowód: akta kontroli str. 233-235, 347, 349)

Badaniem objęto stawki wynagradzania trzech trenerów, tj.

- PB asystent trenera głównego, umowa o pracę z 29 kwietnia 2014 r., pełny etat z wynagrodzeniem miesięcznym 6 000,00 zł (brutto), posiadał specjalizację instruktor dyscypliny sportu z 25 października 2005 r. (AWF w Krakowie);

- MN asystent trenera, umowa o pracę z 30 kwietnia 2011 r., pełny etat z wynagrodzeniem miesięcznym 5 650,00 zł (brutto), posiadał stopień trenera klasy drugiej z 20 września 2012 r. (AWF w Katowicach);

- TT trener główny Slopestyle-snowboard, umowa o pracę z 23 października 2015 r., pełny etat z wynagrodzeniem miesięcznym 5 000,00 zł (brutto), posiadał stopień trenera z 2016 r. (Akademia Snowboardu i Narciarstwa).

Stawki wynagradzania ww. trenerów były zgodne z określonymi w programach Ministra stawkami miesięcznymi. Trenerzy spełniali warunki określone w art. 41 ust. 1 ustawy o sporcie.

(dowód: akta kontroli str. 240)

Związek w badanym okresie w oparciu o rozporządzenia MSiT oraz na podstawie przyznanych dofinansowań (zgodnie z obowiązującymi zasadami oraz stawkami miesięcznymi określonymi w programie Ministra) zwiększał wynagrodzenia trenerów głównych i trenerów asystentów, których zawodnicy zdobyli medale w IO i MŚ.

(dowód: akta kontroli str. 518)

Związek w badanym okresie ubezpieczył zawodników kn od następstw nieszczęśliwych wypadków w uprawianym sporcie (art. 38 ust. 1 ustawy o sporcie). Były to polisy ubezpieczeniowe:

- nr 80131023928 Firma Generali T.U.S.A. Warszawa na okres od 1 listopada 2013 r. do 31 października 2014 r. (61 osób w grupie I, 45 osób w grupie II i 15 osób w grupie III o łącznej składce w wysokości 26 345,00 zł, w tym zawodnicy 21 350,00 zł).
- nr HKC 10441065 PZU S.A. Warszawa na okres od 1 listopada 2014 r. do 31 października 2015 r. (95 osób o łącznej składce w wysokości 41 358,00 zł).
- nr 80131024935 Generali T.U.S.A. Warszawa na okres od 1 listopada 2015 r. do 31 października 2016 r. (81 osób w grupie I, 58 osób w grupie II i 19 osób w grupie III o łącznej składce w wysokości 28 242,00 zł, w tym zawodnicy 23 328,00 zł,
- nr 1015573008 PZU S.A. Warszawa na okres od 1 listopada 2016 r. do 31 października 2016 r. o łącznej składce w wysokości 38 950,84 zł, w tym 81 zawodników na 31 772,03 zł.

(dowód: akta kontroli str. 240)

Związek prowadził ewidencje dystrybucji suplementów diety i odżywek (zawierające m. in. wykaz i listę zawodników potwierdzających odbiór), ewidencje dystrybucji sprzętu sportowego (zawierającą m.in. wykaz i listę zawodników potwierdzających odbiór, protokoły

zdawczo-odbiorczy) oraz ewidencje ubezpieczeń zawodników od następstw nieszczęśliwych wypadków (lista załączona do polis ubezpieczeniowych), wykaz badań diagnostycznych wraz z listą zawodników potwierdzających udział w badaniach, listy uczestników akcji szkoleniowych wraz z potwierdzeniem ich udziału.

Badania sportowo-lekarskie w zakresie zdolności do uprawiania sportu były prowadzone dla wszystkich zawodników PZN przez Centralny Ośrodek Medycyny Sportowej w Warszawie (COMS). Następuje to po wykonaniu badań diagnostycznych określonych przez Polskie Towarzystwo Medycyny Sportowej. Wyniki były przekazywane do Przewodniczącego Komisji Medycznej PZN (były też dostępne na platformie COMS). Zawodnicy PZN, których typuje FIS do bazy ADAMS na sezon, są wskazywani imiennie i wprowadzani z bazy RTP. Polska Agencja Antydopingowa również może wskazać zawodników do wprowadzenia do systemu ADAMS. W sezonach olimpijskich wszyscy zawodnicy udający się na Zimowe Igrzyska Olimpijskie wprowadzani są do bazy WADA systemu ADAMS.

(dowód: akta kontroli str. 240, 352, 366)

Z dofinansowania (badane trzy zdania publiczne) w 2014 r. (za 15 650,01 zł), w 2015 r. (za 439 725,94 zł) i w 2016 r. (za 480 745,79 zł) zakupiono sprzęt (zakup i obsługa) m.in.: buty i obuwie sportowe, kombinezony, nartorolki, smary specjalistyczne, wiązania, kamery i laptopy, deski snowboardowe, smary specjalistyczne, stoły do masażu, narty biegowe i skokowe. Zakupiony sprzęt sportowy był przeznaczony do realizacji przygotowań zawodników kn.

(dowód: akta kontroli str. 117, 121-123, 140-141, 545)

Związek w procesie szkolenia w pierwszej kolejności wykorzystywał bazę treningową Centralnego Ośrodka Sportu (COS). W przypadkach, kiedy baza COS nie spełniała warunków np. brak dostępnych tras biegowych lub zjazdowych, niekorzystne warunki pogodowe, PZN korzystał z innych ośrodków (w tym zagranicznych). Od 2016 r. PZN zobligowany był uzyskać zgodę MSiT na zmianę wcześniej zaplanowanego ośrodka.

(dowód: akta kontroli str. 349)

Z akcji szkoleniowych (np. zgrupowania krajowe, zagraniczne, starty krajowe i zagraniczne, starty w MŚ) trenerzy sporządzali sprawozdania. W sprawozdaniach trenerzy podawali m.in. dyscyplinę sportową, miejsce odbycia akcji, termin, cel, listę uczestników, rodzaj akcji szkoleniowej, podstawowe zadania, regeneracja, ocenę sportową zawodników, uwagi i wnioski. Sprawdzono 6 sprawozdań z akcji szkoleniowych przeprowadzonych w 2016 r. w Oberwiesenthal (sierpień – kombinacja norweska), Ramsau (czerwiec – biegi), Pitztal (luty – skicross), Kayseri (luty – snowboard alpejski), Szczyrbskie Pleso (grudzień – biegi), Zakopane (luty – snowboard).

(dowód: akta kontroli str. 240)

Związek prowadził monitoring procesu szkolenia zawodników kn w oparciu o sprawozdania trenerskie z każdego zawodów i w poszczególnych dyscyplinach sportowych. Dodatkowo PZN sporządzał sprawozdania roczne z procesu szkolenia, które przekazywane były do MSiT oraz Zespołu Metodyczno-Szkoleniowego Instytutu Sportu – Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie (*Instytut Sportu*). W połowie każdego roku, po zakończeniu sezonu startowego PZN przeprowadzał w MSiT ocenę sezonu.

(dowód: akta kontroli str. 349)

1.8 Realizacja wybranych umów o dofinansowanie zadań z budżetu państwa i FRKF

Kontrolą objęto prawidłowość wykorzystania 20% kwoty dofinansowania zadań z budżetu państwa tj. 3 343 185,00 zł oraz 20% kwoty dofinansowania zadań z FRKF, tj. 685 320,00 zł, w ramach umów o dofinansowanie objętych badaniem.

Związek prowadził wyodrębnioną ewidencję księgową środków otrzymanych z dotacji oraz wydatków na realizację zadania, w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych. Po stronie przychodów zostało utworzone oddzielne konto (720) na którym ewidencjonowano dotacje z MSiT. Analityka była dostosowana do liczby podpisanych w danym roku umów. Koszty ewidencjonowano w układzie rodzajowym (zespół 4) i kalkulacyjnym (wg miejsc powstawania kosztów – zespół 5). W zespole 5

znajdywały się wyodrębnione konta, które służyły do ewidencjonowania tylko kosztów związanych z realizacją umów z MSiT.

Szczegółowym badaniem objęto prowadzoną ewidencję księgową do umowy z MSiT z 2016 r. (nr 2016/0078/0048/UDot/35/DSW). Koszty obsługi szkolenia (koszty pośrednie) w wys. 916 800,00 zł ewidencjonowane były na koncie 549-1 i subkontach od 549-1-01 do 549-1-05, m.in. wynagrodzenia w wys. 553 174,96 zł (konto 549-1-03), narzuty na wynagrodzenia w wys. 89 016,01 zł (konto 549-1-04), materiały i energia w wys. 53 568,84 zł (konto 549-1-01). Koszty wspomagania szkolenia w wys. 3 352 500,80 zł ewidencjonowane były m.in. na kontach: 544-1 – leki i witaminy w wys. 9 173,83 zł, 545-1 – sprzęt i smary w wys. 480 745,79 zł, 543-2 – badania diagnostyczne w wys. 12 823,88 zł, 547-1 – płace w wys. 2 764 792,36 zł. Koszty szkoleniowe w wys. 4 070 699,20 zł ewidencjonowane były na subkontach do konta 542 (3 576 084,20 zł), w tym np. konto 542-2 – biegi K+M (823 997,58 zł), oraz koncie 546 – stypendia (494 615,00 zł).

(dowód: akta kontroli str. 241)

Wydatki mieściły się w katalogu kosztów bezpośrednich i pośrednich określonym w programach MSiT dla zadań dofinansowanych z budżetu państwa oraz w tabeli przeznaczenia dofinansowania w programach Ministra dla zadań dofinansowanych z FRKF. Zakupione laptopy i kamery były wykorzystywane do szkolenia zawodników kn.

(dowód: akta kontroli str. 368)

W badanym okresie w PZN przy zakupie sprzętu sportowego z dotacji MSiT w ramach dofinansowania zadania publicznego nie zachodziła konieczność stosowania przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹².

Związek nie wydatkował środków z budżetu państwa w trybie przetargu (art. 70¹, 70³, 70⁵ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny¹³). Charakter i przedmiot umów czyniły niezasadnym zastosowanie takiej formy. Przedmiot zakupów miał charakter indywidualny, zorientowany na konkretne produkty, wykonane z konkretnych materiałów przez określone firmy.

(dowód: akta kontroli str. 353, 546, 604-605, 633-652)

Zbadane 17 faktur, zapłaconych ze środków budżetowych do umowy z MSiT z 9 lutego 2016 r., łącznie na 98 170,57 zł zawierało elementy określone w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁴ oraz opatrzone było treścią potwierdzającą dokonanie wydatku ze środków budżetu państwa. PZN dokonał zapłaty za wydatki w terminie obowiązywania umowy o dofinansowanie, nie wcześniej niż data podpisania umowy oraz nie później niż do 31 grudnia danego roku. W dokumentacji rozliczeniowej znajdowały się: arkusz zamówienia, potwierdzenie odbioru.

(dowód: akta kontroli str. 241)

1.9. Wypłacanie i rozliczanie stypendiów sportowych dla członków kn

Ogółem w latach 2014-2016 członkom kn wypłacono stypendia sportowe ze środków z budżetu państwa na 1 753 038,90 zł, w tym w 2014 r. 13 zawodnikom na 601 684,60 zł, w 2015 r. 14 zawodnikom na 656 739,30 zł i w 2016 r. 11 zawodnikom na 494 615,00 zł.

W badanym okresie nie wystąpił przypadek wypłacania stypendium składającego się z części: podstawowej i zmiennej, zgodnie z § 4 ust. 4 pkt 1 i 2 rozporządzenia MSiT z dnia 15 października 2012 r. w sprawie stypendiów sportowych dla członków kadry narodowej¹⁵.

(dowód: akta kontroli str. 520)

Na podstawie wybranych losowo stypendiów sportowych wypłaconych 10 członkom kn w 2015 r. i 2016 r. (po pięć w roku) stwierdzono, że PZN posiadał wnioski o przyznanie stypendium, decyzje MSiT o przyznaniu stypendium. PZN dokonywał wypłaty stypendium do 15 dnia następnego miesiąca po otrzymaniu decyzji Ministra o przyznaniu stypendium (§ 6 ust. 2 ww. rozporządzenia w sprawie stypendiów sportowych).

¹² Dz. U. z 2015 r. poz. 2164, ze zm.

¹³ Dz. U. z 2017 r., poz. 459, ze zm.

¹⁴ Dz. U. z 2016 r. poz. 1047, ze zm.

¹⁵ Dz. U. poz. 1130, ze zm. – dalej: *rozporządzenie w sprawie stypendiów*.

W 2015 r. było to 5 decyzji MSiT z 14 maja 2015 r. dla pięciu zawodników uzasadnionych zajęciem przez zawodnika punktowego miejsca na IO w Soczi (w wys. od 4 830,00 zł do 7 590,00 zł miesięcznie). Stypendia były wypłacane miesięcznie od maja do grudnia 2015 r. W 2016 r. 13 decyzji MSiT z 16 lutego 2016 r. dla 9 zawodników było uzasadnionych zajęciem punktowego miejsca podczas MŚ w Falun w 2015 r. i IO w Soczi w 2014 r. (w wys. od 2 300,00 zł do 7 590,00 zł). Stypendia były wypłacane od stycznia do grudnia 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 241)

1.10 Realizacja zadań dofinansowanych ze środków budżetu państwa z zakresu wspierania promocji sportu poprzez dofinansowanie organizacji imprez mistrzowskich w Polsce

PZN nie otrzymał w latach 2014-2016 dofinansowania w ramach konkursu lub programu Ministra ze środków budżetu państwa na wspieranie promocji sportu poprzez dofinansowanie organizacji imprez mistrzowskich w Polsce.

(dowód: akta kontroli str. 353)

1.11 Wykonanie wniosków pokontrolnych NIK z kontroli nr P/15/030

W wystąpieniu pokontrolnym z 4 stycznia 2016 r. NIK przedstawił oceny i uwagi z ustaleń kontroli pn. *Szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo* i wniósł o: określenie przez PZN kierunków rozwoju dyscyplin narciarstwa oraz innych dyscyplin sportowych zrzeszonych w Międzynarodowej Federacji Narciarskiej; ustalenie kryteriów przyjmowania uczniów do I klas szkół mistrzostwa sportowego zgodnych z przepisami ustawy o systemie oświaty i uwzględniających opinię Zespołu Sportu Młodzieżowego Instytutu Sportu, a następnie uzgodnienie ich z MSiT; zapewnienie występowania o wymagane zgody MSiT na odstępstwo od kryteriów udziału w programach szkoleń sportowych dofinansowanych ze środków FRKF uczniów niespełniających tych kryteriów; zapewnienie nadzoru i wykonywania kontroli w zakresie wymaganym postanowieniami umów i porozumień; ustalenie wagi poszczególnych kryteriów podziału środków finansowych dla szkół mistrzostwa sportowego, którym PZN przekazuje dofinansowanie na szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo.

2 lutego 2016 r. opracowano w PZN jednolite zasady oraz kryteria naboru do SMS w poszczególnych dyscyplinach sportów zimowych.

11 lutego 2016 r. Prezydium Zarządu PZN przyjęło kryteria sposobu podziału środków finansowych dla SMS na dofinansowanie szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo. Prezydium Zarządu PZN wyznaczyło dwie osoby do nadzoru realizacji szkolenia w SMS.

13 kwietnia 2016 r. PZN opracował i zatwierdził Zasady rekrutacji do SMS zgodnie z zaleceniami zawartymi w opinii Departamentu Sportu Wyczynowego MSiT z 1 kwietnia 2016 r.

25 czerwca 2016 r. Walny Zjazd Sprawozdawczy Delegatów PZN przyjął Strategię Rozwoju Narciarstwa w PZN na lata 2016-2020. Szczegółowy opis Strategii zawarto w pkt 1.3. niniejszym wystąpienia.

Szkoły Mistrzostwa Sportowego w konsultacji z PZN wprowadziły kryteria określające planowane efekty szkolenia, które szczegółowo ujęte zostały w etapowych i indywidualnych zadaniach szkoleniowych dla uczniów objętych szkoleniem w klasach 1-3. PZN otrzymał z MSiT wykładnię dotyczącą posiadania przez rekrutowanych do SMS II klasy sportowej, jako koniecznego kryterium określającego poziom i potencjał sportowy.

(dowód: akta kontroli str. 368-369)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności PZN w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość:

Główne zadania PZN i strategia rozwoju narciarstwa na lata 2016-2020 nie zawierały diagnozy sytuacji w danym sporcie oraz planu finansowego (planowane zasoby finansowe przeznaczone na realizację działań). W ww. strategii nie określono celów i zadań poszczególnych olimpijskich dyscyplin sportów zimowych, ani roli PZN w rozwoju tych dyscyplin, w szczególności w wymiarze ich upowszechniania. Nie uwzględniono także odrębnej specyfiki rozwoju sportu wyczynowego oraz młodzieżowego, bowiem określono w niej wspólne zadania. Pomimo określenia czasu obowiązywania strategii do 2020 r., tj. na pięć lat, nie przewidziano w niej zadań wynikowych indywidualnych i drużynowych w okresie

przygotowań do IO PyeongChang 2018 i na tych igrzyskach, ani też zasad monitorowania lub ewaluacji celów i zadań (cele i zadania nie były monitorowane i ewaluowane w 2016 r. i 2017 r.).

Strategia była niezgodna z § 8 pkt 1 w związku z § 7 ust. 2 statutu PZN, zobowiązującym Związek do opracowania kierunków rozwoju narciarstwa i innych dyscyplin zrzeszonych w Międzynarodowej Federacji Narciarskiej w Polsce, realizujących zadania dotyczące m.in. organizowania i prowadzenia współzawodnictwa sportowego w dyscyplinach uznanych przez FIS i inne sportowe organizacje międzynarodowe oraz przygotowania reprezentantów Polski do uczestnictwa w międzynarodowym współzawodnictwie sportowym.

(dowód: akta kontroli str. 212-218, 238-239)

W wyjaśnieniu Prezes PZN podał, że *Strategia nie zawiera wieloletniej diagnozy sytuacji sportów narciarskich, ponieważ nie było to wymagane. PZN nie był zobowiązany do przedstawiania koncepcji wieloletniej strategii rozwoju narciarstwa dla potrzeb MSiT. PZN powołuje zawodników kadry narodowej spośród trenujących w klubach sportowych. Szkolenie w klubach uzależnione jest od wsparcia finansowego lokalnego samorządu, infrastruktury sportowej i jakości kadry szkoleniowej. Głównym zadaniem PZN jest szkolenie powołanych kn przez trenerów i innych członków sztabów PZN oraz podnoszenie poziomu sportowego zawodników kn i zdobywanie przez nich jak najwyższych miejsc w najważniejszych zawodach FIS (w tym medali i miejsc punktowanych w IO i MŚ). Cele i zadania w tym zakresie przekazywane były corocznie do MSiT.*

Obecnie PZN przygotowuje nową koncepcję Strategii Rozwoju Narciarstwa na lata 2018-2022 gdzie wszystkie elementy zostaną zawarte. W lipcu 2017 r. w PZN został powołany zespół metodyczno-szkoleniowy pod kierunkiem prof. Szymona Krasickiego. Zespół opracowuje w poszczególnych dyscyplinach narciarskich programowe założenia szkoleniowe (szkolenie zawodników od 8-go do 18-go roku życia), sposoby kontroli i diagnostyki procesów szkoleniowych (krótkoterminowych i długotrwałych). Na tej podstawie zostaną określone elementy monitorowania i ewaluowania celów i zadań o charakterze wieloletnim.

Zdaniem NIK aktualnie strategia PZN dotycząca rozwoju narciarstwa w Polsce zawiera ogólne tylko cele, nie uwzględnia poszczególnych sportów olimpijskich w jakich szkoleni są zawodnicy kn. Strategia ta nie przyczynia się do sprawnego zarządzania rozwojem poszczególnych sportów olimpijskich ani poprawy ich funkcjonowania. PZN zaniechał także bieżącego monitorowania i ewaluacji zakładanych celów i działań. Zasadne jest więc przyjęcie i zatwierdzenie uchwałą WZD PZN dokumentu określającego strategię rozwoju sportów narciarskich zawierających cele i zadania dla poszczególnych sportów olimpijskich, określenie zadań wynikowych w cyklu przygotowań olimpijskich, założeń uzyskanych kwalifikacji olimpijskich i wyników na zimowych olimpiadach. NIK przyjmuje deklarację PZN dotyczącą stworzenia Strategii Rozwoju Narciarstwa na lata 2018-2022. Wskazuje także, że strategia ta powinna uwzględniać wytyczne sporządzania strategii opracowane przez Ministra w Kodeksie Dobrego Zarządzania dla Polskich Związków Sportowych¹⁶.

(dowód: akta kontroli str. 350,352)

**Ocena
częstkowa**

Związek zapewnił w latach 2014-2017 (I półrocze) warunki szkoleniowe do uprawiania wyczynowych sportów zimowych oraz przygotowania zawodników do uczestnictwa w zawodach sportowych.

W latach 2014-2017 Związek zorganizował w Polsce 55 zawodów międzynarodowych (tym m.in. 14 zawodów Pucharu Świata i 8 zawodów Pucharu Europy) oraz organizował MP w skokach narciarskich, biegach narciarskich, kombinacji norweskiej, snowboardzie i narciarstwie alpejskim.

Środki publiczne na dofinansowanie zadań wykorzystano zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, statutem, regulacjami wewnętrznymi oraz postanowieniami umów o dofinansowanie. Sprawozdania z ich wykonania były sporządzane prawidłowo i terminowo składane do MSiT.

¹⁶ Kodeks Dobrego Zarządzania dla Polskich Związków Sportowych zamieszczono na stronie: <https://www.msit.gov.pl/pl/aktualnosci/7622,Kodeks-Dobrego-Zarzadzania-dla-Polskich-Zwiazkow-Sportowych.html>.

NIK negatywnie ocenia Strategię. Strategia nie zawierała diagnozy sytuacji w narciarstwie oraz planu finansowego na realizację wyznaczonych zadań dla poszczególnych zimowych sportów olimpijskich, a także nie określała roli PZN w rozwoju narciarstwa, w szczególności w wymiarze jego upowszechniania. W Strategii nie przewidziano zasad monitorowania lub ewaluacji celów i zadań. Zakładane cele i zadania nie były monitorowane i ewaluowane.

Ponadto konieczne jest dokonanie zmiany statutu PZN po zmianie ustawy o sporcie (nowelizacja z 20 lipca 2017 r., wejście w życie 12 września 2017 r.) i przekazanie zmiany do zatwierdzenia do MSiT.

Zdaniem NIK niepokojący jest spadek w latach 2014-2017 liczby zawodników startujących w MP seniorów skokach narciarskich zimowych mężczyzn, biegach narciarskich mężczyzn oraz narciarstwie alpejskim kobiet i mężczyzn. W MP seniorów skokach narciarskich zimowych mężczyzn w 2016 i w 2017 r. w porównaniu do roku 2014 r. nastąpił spadek o ok. 1/3 startujących. W biegach narciarskich w 2017 r., w porównaniu do roku 2015, odnotowywano spadek o 10% liczby startujących mężczyzn. Także w narciarstwie alpejskim spadła liczba startujących mężczyzn i kobiet w 2016 i w 2017 r., w porównaniu do 2014 r., odpowiednio o 23% i 13%. W ocenie NIK spadek liczby zawodników startujących w MP seniorów może skutkować obniżeniem poziomu rywalizacji sportowej oraz liczby zawodników zdolnych do uzyskiwania wysokich wyników sportowych na międzynarodowych zawodach mistrzowskich (IO i MŚ).

2. Efekty realizacji zadań w zakresie wyczynowych sportów zimowych

2.1. Zapewnienie optymalnego przygotowania zawodników kn do IO, MŚ, ME i innych zawodów

Opis stanu faktycznego

W latach 2014-2017 w PZN zawodnicy kn to: w skokach narciarskich seniorzy (więcej niż 20 lat) mężczyźni i juniorzy, juniorzy młodsi i młodzicy (w wieku od 15 do 20 lat) mężczyźni i kobiety (w wieku od 14 do 20 lat), w kombinacji norweskiej seniorzy (więcej niż 20 lat) mężczyźni i juniorzy (w wieku od 15 do 20 lat) mężczyźni, w biegach narciarskich seniorzy (więcej niż 20 lat) mężczyźni i kobiety i juniorzy (w wieku od 15 do 20 lat) mężczyźni i kobiety, w konkurencjach alpejskich seniorzy (więcej niż 21 lat) mężczyźni i kobiety i juniorzy (w wieku od 16 do 21 lat) mężczyźni i kobiety, w snowboardzie seniorzy (więcej niż 20 lat) mężczyźni i kobiety i juniorzy (w wieku od 16 do 20 lat) mężczyźni i kobiety i juniorzy młodsi (od 13 do 16 lat) mężczyźni i kobiety. W latach 2016-2017 (na sezony 2016/2017 i 2017/2018) PZN nie powoływał kn seniorów mężczyzn w narciarstwie alpejskim.

Kadra narodowa szkolonych zawodników w sezonie 2016/2017 w większości dyscyplin sportowych i kategorii wiekowych była liczniejsza niż w sezonach 2013/2014 i 2014/2015 lub porównywalna.

W skokach narciarskich w kategorii seniorów (mężczyźni) w sezonie 2016/2017 było 14 zawodników, a w poprzednich dwóch sezonach 10 zawodników, w kombinacji norweskiej seniorów (mężczyźni) w sezonie 2016/2017 było 6 zawodników, a w poprzednich sezonach 4 zawodników, w biegach narciarskich seniorów (mężczyźni) w sezonie 2016/2017 było 9 zawodników, a w poprzednich sezonach 5 zawodników, (kobiety) w sezonie 2016/2017 było 7 zawodniczek, a w poprzednich sezonach dwie zawodniczki.

W snowboardzie seniorów kadra narodowa w sezonie 2016/2017 była natomiast mniej liczna niż w poprzednich sezonach.

(dowód: akta kontroli str. 235-236)

Liczba zawodników kn w poszczególnych sportach uczestniczących w MŚ seniorów, juniorów, przedstawiała się następująco: w 2016 r. w MŚ uczestniczyło w narciarstwie alpejskim 4 zawodników (juniorów), a w 2015 r. 8 zawodników (spadek o 4 zawodników – w 2016 r. MŚ seniorów nie odbyły się), w biegach narciarskich 8 zawodników, a w 2015 r. 18 zawodników (spadek o 10 zawodników), skoki narciarskie 12 zawodników, a w 2015 r. 13 zawodników (spadek o 1 zawodnika), w kombinacji norweskiej 2 zawodników, a w 2015 r. 4 zawodników (spadek o 2 zawodników), w snowboardzie 2 zawodników, a w 2015 r. 5 zawodników (spadek o 3 zawodników).

(dowód: akta kontroli str. 168-169, 182-183)

Związek w latach 2014-2017 prowadził szkolenie według indywidualnego programu szkolenia tylko dla jednej zawodniczki (od 2006 r.) ze względu na jej wysoki poziom sportowy. Prezes PZN wyjaśnił, że obecnie najlepszy skoczek narciarski mógłby skorzystać z tego rozwiązania, ale określił, że chce trenować w grupie. Decyzje o szkoleniu indywidualnym warunkowane są różnicą wieku i poziomem sportowym w stosunku do grupy oraz predyspozycjami osobowościowymi zawodnika. Szkolenie indywidualne rozpatrywane są oddzielnie i muszą mieć mocne uzasadnienie merytoryczne.

(dowód: akta kontroli str. 519, 605)

Na IO w Soczi zdobyto trzy medale i 5 miejsc od 4-8 (biegi narciarskie i skoki narciarskie), a na IO w Vancouver 5 medali i dwa miejsca od 4-8.

Zawodnicy kn (seniorów, juniorów) zdobyli na MŚ w 2017 r. dwa medale (skoki narciarskie), a w 2015 r. także dwa medale (skoki narciarskie i biegi narciarskie) oraz zajęli w 2017 r. 10 miejsc od 4-8 (biegi narciarskie, skoki narciarskie, snowboard), a w 2015 r. 4 miejsca (biegi i skoki narciarskie). W 2016 r. nie odbywały się MŚ.

W Pucharach Świata w 2017 r. zawodnicy kn PZN zdobyli 24 miejsca od 1 do 3 i 15 od 4 do 5, a w 2014 r. 15 miejsca (1-3) i 8 miejsc (4-5). Były to skoki, biegi narciarskie oraz snowboard.

Związek osiągnął zakładane cele i rezultaty zadań, w tym zapewnił odpowiednie warunki szkolenia i przygotowania zawodników kn do IO, MŚ i innych zawodów międzynarodowych FIS.

(dowód: akta kontroli str. 367, 606)

Zawodnicy kn zdobyli na MŚ w sezonie 2016/2017 następującą liczbę punktów (za 1 miejsce 9 pkt., za 8 miejsce 1 pkt.), w porównaniu do sezonu 2014/2015: MŚ seniorów w konkurencjach klasycznych w Lahti (Finlandia) 34 pkt., a w Fallun (Szwecja) 23 pkt., MŚ seniorów w konkurencjach alpejskich w St. Moritz (Szwajcaria) nie zdobyto, a w Vail/Beaver Creek (USA) nie zdobyto, MŚ seniorów w narciarstwie dowolnym w Sierra Nevada (Hiszpania) nie zdobyto, a w Kreischberg (Austria) nie zdobyto, MŚ juniorów w konkurencjach klasycznych w Park City (USA) 8 pkt., a w Almaty (Kazachstan) nie zdobyto, MŚ juniorów w konkurencjach alpejskich w Are (Szwecja) nie zdobyto, a w Hafjeel (Norwegia) nie zdobyto, MŚ juniorów w narciarstwie dowolnym Klinovec 1 pkt., a w Yabuli (Chiny) 6 pkt.

Porównanie wyników na MŚ seniorów i juniorów wykazało, że w sezonie 2014/2015 i 2016/2017 zdobywano punkty tylko w konkurencjach narciarstwa klasycznego (skoki narciarskie i biegi narciarskie) i narciarstwie dowolnym. Nastąpił spadek wyników punktowych w sezonie 2016/2017 w porównaniu do sezonu 2014/2015 w konkurencjach klasycznych seniorów i juniorów oraz w narciarstwie dowolnym juniorów, natomiast w konkurencjach alpejskich seniorów i juniorów oraz narciarstwie dowolnym seniorów nie zdobywano punktowanych miejsc.

(dowód: akta kontroli str. 260-280, 321-341)

Dokonano oceny dla poszczególnych dyscyplin olimpijskich rozgrywanych w ramach MŚ seniorów i MŚ juniorów w latach 2015-2016, tj. planowanych i zrealizowanych wyników zawodników kn w ramach objętych badaniem umów o dofinansowanie z budżetu państwa. Oceny dokonano dla dyscyplin olimpijskich rozgrywanych w ramach ww. zawodów, tj. w przypadku założenia kilku miejsc dla danego zawodnika w danej konkurencji oraz kilku startów, oceny pozytywnej dokonywano w przypadku zdobycia jakiegokolwiek z zakładanych miejsc przez tego zawodnika. W 2015 r. zawodnicy kn na MŚ seniorów w snowboardzie alpejskim uzyskali połowę zakładanych miejsc (50%), a na MŚ seniorów w konkurencjach klasycznych – w biegach narciarskich ponad połowę zakładanych miejsc (67%), w skokach narciarskich ponad połowę miejsc (57%), a w kombinacji norweskiej poniżej połowy miejsc. W 2016 r. na MŚ seniorów w lotach narciarskich zawodnicy uzyskali połowę zakładanych miejsc (50%), natomiast na MŚ juniorów w konkurencjach klasycznych – w biegach narciarskich mniej niż połowę miejsc (25%), w skokach narciarskich indywidualnych i drużynowych mniej niż połowę miejsc (44%), w kombinacji norweskiej połowę miejsc (50%). W 2016 r. na MŚ juniorów w snowboardzie zdobyto mniej niż połowę miejsc (33%), a na MŚ juniorów w narciarstwie alpejskim ponad połowę miejsc (75%).

W latach 2015-2016 wysokie wyniki uzyskiwali seniorzy kn w skokach narciarskich i w biegach narciarskich, natomiast niższe wyniki były w snowboardzie i kombinacji norweskiej. W sporcie juniorskim tylko w narciarstwie alpejskim uzyskano dobre wyniki, słabsze w kombinacji norweskiej oraz w biegach narciarskich, skokach narciarskich, snowboardzie.

(dowód: akta kontroli str. 653-660)

W ramach doszkalania kadry trenerskiej, Związek każdego roku organizował kursokonferencje dla trenerów. Trenerzy i asystenci byli zgłaszani do udziału w konferencjach w Akademii Trenerskiej Instytutu Sportu. Kursokonferencje finansowane były ze środków własnych PZN.

(dowód: akta kontroli str. 519)

Praca trenerów kn seniorów, kn młodzieżowców, kn juniorów oraz efekty w poszczególnych dyscyplinach sportów była monitorowana i oceniana przez pracowników działu sportu PZN, którzy korzystali z analizy badań otrzymywanych w ramach współpracy z Akademiami Wychowania Fizycznego w Krakowie i Katowicach.

(dowód: akta kontroli str. 519)

Związek identyfikował i monitorował talenty sportowe od początku szkolenia w klubach sportowych dzieci i młodzieży oraz w współzawodnictwie sportowym latem i zimą. Dzieci i młodzież były pod ciągłą opieką trenerów klubowych, SMS i PZN. Po identyfikacji uzdolnionych zawodników byli oni wspierani przez Okręgowe Związki Narciarskie, Federacje Wojewódzkie, a później przejmowani do szkolenia w SMS oraz szkolenia centralnego w ramach Kadr Narodowych Juniorów i Młodzieży. Zdaniem Prezesa PZN nie ma potrzeby tworzenia systemu identyfikacji i prowadzenia talentów sportowych, ponieważ funkcjonująca w PZN ścieżka pracy z takimi zawodnikami funkcjonuje wystarczająco dobrze.

(dowód: akta kontroli str. 83-85)

Programem *Team 100* zostało objętych trzech zawodników kn PZN (młodzieżowców i juniorów 18–23 lata), tj. jeden zawodnik w skokach narciarskich, jeden w biegach narciarskich i jeden w snowboardzie.

(dowód: akta kontroli str. 519)

2.2. Efekty realizowanych zadań przez PZN

Liczba zawodników kn objętych dofinansowaniem w ramach przygotowań oraz liczba trenerów (szkoleniowców) była zgodna z zakładaną w trzech badanych wnioskach o dofinansowanie. Zmiany w stosunku do wniosków w zakresie m.in. zakupu sprzętu sportowego, wynagrodzenia trenerów, stypendiów w trakcie realizacji zadania były wprowadzane stosownymi aneksami do umowy.

Zgodnie z badanymi wnioskami o dofinansowanie zorganizowano zgrupowania i konsultacje krajowe oraz zagraniczne, zawodnikom zapewniono zakwaterowanie, wyżywienie, obsługę trenerską, terapeutyczną, psychologiczną, serwisową sprzętu oraz dostęp do obiektów sportowych.

W 2014 r. odbyło się 110 zgrupowań krajowych (53 w skokach narciarskich, 29 w kombinacji norweskiej, 13 w narciarstwie alpejskim, 11 w biegach) oraz 71 zgrupowań zagranicznych (18 w skokach narciarskich, 14 w kombinacji norweskiej, 25 w narciarstwie alpejskim, 6 w biegach). W 2015 r. 93 zgrupowania krajowe (40 w skokach narciarskich, 31 w kombinacji norweskiej, 11 w narciarstwie alpejskim, 6 w biegach) i 52 zgrupowania zagraniczne (6 w skokach narciarskich, 10 w kombinacji norweskiej, 22 w narciarstwie alpejskim, 8 w snowboardzie). W 2016 r. 78 zgrupowań krajowych (32 w skokach narciarskich, 23 w kombinacji norweskiej, 9 w narciarstwie alpejskim, 7 w snowboardzie) i 44 zgrupowania zagraniczne (13 w skokach, 6 w kombinacji norweskiej, 17 w narciarstwie alpejskim, 4 w snowboardzie), w 2017 r. 55 zgrupowań krajowych (35 w skokach, 13 w kombinacji norweskiej, 5 w narciarstwie alpejskim) i 32 zagraniczne (8 w skokach, 6 w kombinacji norweskiej, 11 w narciarstwie alpejskim).

W 2014 r. zawodnicy kn (dofinansowani z budżetu państwa) uczestniczyli w 8 zawodach krajowych i 78 zawodach zagranicznych (43 w skokach narciarskich, 5 w narciarstwie alpejskim). W 2015 r. w 10 zawodach krajowych i 55 zawodach zagranicznych, w 2016 r.

w 3 zawodach krajowych i 65 zawodach zagranicznych, a w 2017 r. w 10 w zawodach krajowych i 36 zawodach zagranicznych.

W 2014 r. zawodnicy kn uczestniczyli w 4 zawodach mistrzowskich, w 2015 r. w 8 zawodach, w 2016 r. w 7 zawodach i w 2017 r. w 4 zawodach.

Sprzęt zakupiony ze środków dofinansowania był wykorzystywany do szkolenia sportowego.

(dowód: akta kontroli str. 521-544, 610-613)

2.3. Działania promocyjne w zakresie uprawiania wyczynowych sportów zimowych

Opis stanu faktycznego

Związek nie stworzył programu lub innego dokumentu regulującego prowadzenie promocji sportów zimowych. PZN nie otrzymał od MSiT środków finansowych na promocję i nie wydatkował na ten cel środków z innych źródeł.

(dowód: akta kontroli str. 519)

Związek zawarł na lata 2014-2017 (do 30 czerwca) umowę wieloletnią z Telewizją Polską S.A. dotyczącą sprzedaży praw do sfilmowania i realizacji transmisji telewizyjnej z zawodów PŚ w skokach narciarskich. Jest to wg Prezesa PZN najlepsza promocja dla tej dyscypliny sportu. Umowa nie zawierała żadnych innych aspektów promocji sportów zimowych, ponieważ TVP nie była nimi zainteresowana.

(dowód: akta kontroli str. 519, 605)

Związek nie składał do MSiT wniosku o sponsoring sportowy przez spółkę z udziałem skarbu państwa. PZN posiada podpisane wieloletnie umowy ze spółkami Skarbu Państwa (m.in. Lotos). Umowy te zostały zawarte przed wejściem obowiązujących aktualnie przepisów.

(dowód: akta kontroli str. 519)

W wyjaśnieniu Prezes PZN podał, że brak było finansowania promocji sportów zimowych ze strony Ministerstwa i FRKF. Funkcjonowały nowe programy ministerialne wspierające kluby i talenty sportowe oraz organizację wydarzeń sportowych. Wsparcie sportu na najniższym szczeblu jest zdaniem Prezesa PZN właściwe i akceptowane przez środowisko narciarskie. Zakres działań promocyjnych na rzecz narciarstwa biegowego, alpejskiego i snowboardu była w mediach zbyt mała. Mimo tego chętnych dzieci i młodzieży do uprawiania sportów zimowych nie brakuje. Przeszkodą była zbyt mała liczba trenerów i instruktorów (niskie wynagrodzenia).

(dowód: akta kontroli str. 83-86)

Reprezentacja olimpijska z PZN na IO PyeongChang 2018 liczyła 26 zawodników oraz 35 osób współpracujących (skoki narciarskie 5 zawodników, biegi narciarskie 9 zawodników, kombinacja norweska 2 zawodników, skicross 1 zawodnik, konkurencje alpejskie 4 zawodników, snowboard 4 zawodników).

(dowód: akta kontroli str. 547-601, 617-618)

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na niedostateczny nadzór PZN nad realizacją MP seniorów w skokach narciarskich w 2016 r. w zakresie zapewnienia realizacji tych zawodów jako imprezy masowej. Związek zorganizował 26 grudnia 2016 r. na Wielkiej Krokwi w Zakopanem MP w skokach narciarskich. Organizator MP umożliwił wejście na obiekt nie więcej niż 999 widzów-kibiców, natomiast pozostali, zainteresowani zawodami nie mogli wejść na zawody oraz zmuszeni byli oglądać zawody za ograniczającego widoczność płotu. PZN nie zadbał o zorganizowanie ww. MP jako imprezy sportowej na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych¹⁷, co umożliwiało udostępnienie przez organizatora co najmniej 1000 miejsc dla widzów.

W wyjaśnieniu Prezes PZN podał, że *każdą imprezę sportową umieszczoną w Kalendarzu zawodów PZN a organizowaną na obiektach COS w Zakopanem, Polski Związek Narciarski zleca do realizacji Komitetowi Organizacyjnemu przy Tatrzańskim Związku Narciarskim. Także przeprowadzenie MP w skokach narciarskich w Zakopanem w dn. 26 grudnia 2016 r., umieszczono w Kalendarzu PZN, jako Konkurs Świąteczny i w ramach tego*

¹⁷ Dz.U. z 2017 r. poz. 1160, ze zm., dalej: *ustawa o bezpieczeństwie imprez masowych*.

konkursu od lat są to zawody o Mistrzostwo Polski. To do organizatora należy uzgodnienie najmu skoczni do przeprowadzenia tych zawodów od COS Zakopane oraz sposobu przeprowadzenia tej imprezy, jako zawody masowe lub nie. Prezes PZN podał, że nie jest w stanie podać, dlaczego impreza ta nie została zgłoszona, jako masowa, może, dlatego, że dotychczas nie było tak dużego zainteresowania tym konkursem. Po przyjeździe na zawody zobaczyłem, że na trybuny wpuszczono tylko 999 osób, po czym bramy obiektu zostały zamknięte i kilkaset osób nie zostało wpuszczonych na obiekt. Tak, więc w tym przypadku działania organizatora były zgodne z prawem, lecz wywołały wzburzenie części widzów, którzy zostali poza obiektem. PZN zlecił organizację MP w dniu 26 grudnia 2016 r. Tatrzańskiemu Związkowi Narciarskiemu, który w swoich strukturach posiada komórkę organizacyjną i realizuje wszelkie zlecone przez PZN imprezy narciarskie na terenie Zakopanego w tym na obiektach COS Zakopane. PZN nigdy nie podejmuje żadnych działań ani decyzji dotyczącej zgłoszenia imprezy, jako masowej czy niemasowej, to należy do bezpośredniego Organizatora wykonującego zlecenie. Zarząd PZN dofinansowuje MP we wszystkich dyscyplinach narciarskich, także MP w dn. 26 grudnia 2016 r. W dalszym ciągu wyjaśnień Prezes PZN podał, że w 2017 r. zaplanowano organizację MP w ramach Konkursu Świątecznego w Wiśle – Malince w dn. 26 grudnia 2017 r. Zawody te PZN zlecił do przeprowadzenia Komitetowi Organizacyjnemu przy Śląsko-Beskidzkim Związku Narciarskim. Z ostatnich uzgodnień wynika, że Konkurs ten nie jest zgłoszony, jako impreza masowa z powodu mniejszego zainteresowania widzów tymi zawodami w Wiśle na przestrzeni ostatnich lat. W sezonie 2016/2017 TZN był członkiem PZN, podobnie jak pozostałe Okręgowe i Regionalne Związki Narciarskie.

(dowód: akta kontroli str. 512-515)

Mając na uwadze powyższe wyjaśnienia, zdaniem NIK PZN jako organizator MP, nie dokonał przed tymi zawodami analizy stopnia zainteresowania tymi zawodami przez kibiców, w tym nie uwzględnił większej liczby turystów jako potencjalnych kibiców, przebywających w okresie świątecznym w Zakopanem, co spowodowało brak jej zgłoszenia jako imprezy masowej. W ocenie NIK, Związek w celu promocji skoków narciarskich w Polsce powinien zapewnić organizację MP w sposób umożliwiający uczestniczenie w tych zawodach jak największej liczby kibiców.

Uwaga NIK dotyczy niewystarczających działań Związku w zakresie rozwoju narciarstwa alpejskiego w latach 2016-2017. Związek zaniechał w latach 2016-2017, tj. na sezony 2016/2017 i 2017/2018 powoływania seniorskich kadr narodowych mężczyzn w narciarstwie alpejskim. W sezonie 2016/2017 powołał kn w formie Kadry narodowej młodzieżowej kobiet i mężczyzn (w tym dwóch mężczyzn juniorów), a w sezonie 2017/2018 powołał ją w formie Kadry narodowej MIX kobiet i mężczyzn (w kn znajdowało się 4 mężczyzn juniorów). PZN na sezony 2016/2017 i 2017/2018 nie powoływał do kn zawodników narciarstwa alpejskiego uzyskujących wysokie pozycje w klasyfikacji FIS oraz zwyciężających w konkurencjach alpejskich na MP w latach 2016-2017 narciarstwie alpejskim (dwóch zawodników uzyskujących pierwsze miejsca slalomie, gigancie i kombinacji). W sezonie przedolimpijskim 2017/2018 PZN wyłączył z kn MIX kobiet i mężczyzn dwóch z czterech zawodników. Związek w latach 2016-2017 nie wypracował mechanizmów i koncepcji w zakresie wsparcia zawodników będących mistrzami Polski w konkurencjach narciarstwa alpejskiego oraz zapewniania im miejsca w kn narciarstwa alpejskiego. Ponadto stwierdzono, że kwalifikację olimpijską na PyeongChang 2018 uzyskało dwóch narciarzy alpejskich¹⁸, którzy nie zostali powołani przez Związek do kn narciarstwa alpejskiego na sezon 2017/2018.

Związek wskazał, że na narciarstwo alpejskie w 2016 r. (wydatki razem ze skicrosssem) wydatkował łącznie 2.023,8 tys. zł, w tym ze środków MSiT 1.094,5 tys. zł (z tego na kadrę mężczyzn narciarstwa alpejskiego 265,4 tys. zł, tj. 24,2% środków) i środków własnych 929,3 tys. zł, a w 2017 r. (wydatki razem ze skicrosssem) 3.392,8 tys. zł, w tym ze środków MSiT 1.143,7 tys. zł (z tego na kadrę mężczyzn narciarstwa alpejskiego 270,1 tys. zł, tj. 23,6% środków) i środków własnych 2.249,1 tys. zł.

Prezes PZN wyjaśnił m.in., że Związek nie zaprzestał szkolenia sportowego w ramach przygotowań narciarzy alpejczyków do IO 2018 r. w PyeongChang. Po sezonie 2015/2016

¹⁸ http://www.olimpijski.pl/Media/files/PRO_PC2018_v26012018.pdf.

zostały powołane wąskie grupy szkoleniowe kobiet i mężczyzn, zawodnicy młodzi i perspektywiczni, z celem przygotowań do IO 2022 w Pekinie oraz z szansami na start w PyeongChang. Takie decyzje podjął Zarząd po analizie wyników sportowych i określeniu poziomu sportowego zawodników seniorów, z których część zrezygnowała ze szkolenia centralnego PZN już wcześniej, czy będąc nominalnie członkami kn prowadzone było szkolenie indywidualne za środki własne zawodników, a od roku 2016 także oni nie zostali powołani do kn, szkoląc się indywidualnie – są oni zgłaszani przez PZN do wytypowanych przez nich zawodów. Z kolei jeden z zawodników nie został powołany do kn z powodu braku odpowiednio wysokich środków finansowych dla zabezpieczenia jego potrzeb oraz z tego powodu, że swoim najlepszym okresie w latach 2012-2015, kiedy miał stworzone przez PZN bardzo dobre warunki, nie osiągnął znaczących rezultatów. Prezes PZN wskazał, że głównym powodem niepowołania zawodników seniorów czy senierek do kn był niski poziom sportowy oraz brak własnych środków finansowych Związku na dofinansowanie indywidualnych przygotowań. Mimo to PZN dofinansował szkolenie kn w narciarstwie alpejskim znacznymi kwotami (mężczyźni w 2016 r. w kwocie 463.168,06 zł, w tym ze środków MSiT z FRKF na szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo – 265,4 tys. zł oraz środków własnych – 197,8 tys. zł, a w 2017 r. w kwocie 733,3 zł, w tym ze środków MSiT z FRKF na szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo 270,1 tys. zł oraz ze środków własnych 463,2 tys. zł). Związek nie ma środków żeby wsparcie było wyższe. Trzech zawodników nie powołano do kn ze względu na niski poziom sportowy przy dużym stażu zawodniczym, brak perspektyw dalszego rozwoju gwarantującego rywalizację na wysokim poziomie w PŚ lub zajęcia miejsc do 30-go w MS Seniorów, czy do miejsca 20-go w IO 2018. Jednego zawodnika w latach 2016-2017, PZN wsparł w kwocie 20.000 zł w 2017 r., pozostałe wsparcie dla tego zawodnika w 2016 r. pochodziło z ACSS – 67.500 zł, UM Zakopane – 5.040 zł, TZN – 30.000 zł ZG AZS 7.500 zł, a w 2017 r. z ACSS – 50.000 zł, UM Zakopane – 10.035 zł, TZN – 41.121,72 zł. W roku 2016 Związek uzyskał od sponsora kwotę 110.020,71 zł ukierunkowane dla drugiego zawodnika i środki te w całości zostały przez niego wykorzystane. Reprezentacja Polski uzyskała dodatkowe miejsce. PZN sporządził do PKOl wniosek o włączenie do reprezentacji dwóch zawodników w narciarstwie alpejskim (oraz 2 trenerów). Wybór zawodników do reprezentacji, w tym narciarzy alpejskich opierał się na spełnieniu kwalifikacji zawartych w Systemie Kwalifikacji do XXIII ZIO PyeongChang 2018. Takie kwalifikacje spełnili także inni zawodnicy, ale PZN musiał wytypować najlepszych zgodnie z przyznanymi kwotami startowymi. Prezes PZN, na pytanie o koncepcję rozwoju narciarstwa alpejskiego mężczyzn i kobiet na lata 2015-2017 wskazał, że w celu skutecznej poprawy wyników sportowych i podniesienia poziomu sportowego naszych alpejczyków i ze względu na wysokie koszty szkolenia, niezbędny jest sponsor dedykowany dla konkurencji alpejskich i wtedy mamy szansę na radykalną poprawę sytuacji. Tylko połączenie źródeł finansowania z MSiT i sponsora może pomóc w realizacji naszych planów.

(dowód: akta kontroli str. 547-601, 617-618)

Zdaniem NIK stosowany przez PZN system powoływania kn w narciarstwie alpejskim bez kn seniorów oraz kwalifikacji zawodników, z pominięciem uzyskujących wysokie wyniki w zawodach krajowych oraz znajdujących się na najwyższych miejscach w rankingu olimpijskim oraz w punktacji w zawodach FIS nie zapewnia odpowiedniego rozwoju narciarstwa alpejskiego oraz wykorzystania potencjału zawodniczego seniorskiego. W związku z niepowoływaniem kadry męskiej seniorów zaprzestano wspierania seniorów w ramach otrzymywanych środków z budżetu państwa z programów Ministra *Przygotowania zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz przygotowania i udziału w mistrzostwach świata i Europy w sportach olimpijskich* (na 2016 r. i 2017 r.). W Strategii PZN nie wskazał żadnej koncepcji rozwoju narciarstwa alpejskiego kobiet i mężczyzn w Polsce.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na niewystarczającą współpracę PZN z Gminą Grybów w zakresie wykorzystania kompleksu Centrum Sportów Zimowych w Ptaszkowej w Grybowie (CZS) wraz z trasami biegowymi. Związek nie uzgodnił z ww. Gminą planowanego wykorzystania na 2018 r. obiektu sportowego do szkolenia zawodników kn w biegach narciarskich.

W porozumieniu ww. Gminy z PZN, zawartym 20 października 2016 r. (na 10 lat) w sprawie wykorzystania kompleksu sportowego CSZ z trasami biegowymi – zadania inwestycyjnego dofinansowanego ze środków FRKF w ramach *Programu inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu* – określono m.in., że Gmina udostępni PZN na zasadzie pierwszeństwa budynek z trasami biegowymi, na preferencyjnych warunkach na poziomie kosztów własnych, a PZN w sposób szczególny będzie brał pod uwagę wykorzystanie tych obiektów w planowanym procesie szkoleniowo organizacyjnym przy wyborze miejsca do przeprowadzenia i organizacji imprez sportowych o wymiarze krajowym i międzynarodowym. W § 3 ust. 3 ww. porozumienia określono, że PZN dołoży starań do częściowej realizacji programu szkolenia centralnego w biegach narciarskich, organizacji zgrupowań sortowych i przygotowań klasyfikacyjnych na trasach biegowych przez okres obowiązywania niniejszego porozumienia, a ponadto planowane wykorzystanie kompleksu CSZ wraz z trasami biegowymi zostanie potwierdzone do 30 sierpnia każdego roku w oparciu o ustalony pomiędzy stronami porozumienia harmonogram na rok następny.

Prezes PZN wyjaśnił, że trasy biegowe w CSZ są bardzo dobre, a środowisko bardzo zaangażowane w szkolenie dzieci i młodzieży w biegach narciarskich. Ponieważ były to nowe trasy a trenerzy kn realizowali plany treningowo-startowe składane do MSiT jeszcze w listopadzie 2016 r., na rok 2017 nie zgłaszaliśmy takich planów do Gminy. Nasze kn będą korzystać z ww. tras pomiędzy zgrupowaniami (indywidualnie) i do 30 sierpnia 2018 r. takie zapotrzebowanie zostanie Gminie złożone.

(dowód: akta kontroli str. 614-616, 617-618)

Zdaniem NIK, Związek powinien realizować obowiązek dotyczący ustalenia z Gminą harmonogramu wykorzystania CSZ wraz z trasami biegowymi do szkolenia zawodników kn biegów narciarskich, do czego zobowiązał się w podpisanym z tą Gminą porozumieniu.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena
częstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że zrealizowano zakładane efekty realizacji zadań dofinansowanych z budżetu państwa i FRKF, w tym zapewniono odpowiednie warunki szkolenia sportowego oraz przygotowania zawodników kn. Pozytywnie należy ocenić uzyskanie wysokich wyników sportowych w latach 2014-2017 przez zawodników kn (seniorów i juniorów), tj. 7 medali, w tym 3 na IO Soczi 2014 i 4 na MŚ (po 2 w 2015 i 2 w 2017 r.) oraz 19 miejsc 4-8 (na IO Soczi 2014 i MŚ w 2015 i 2017 r.), przy czym wyniki te osiągnięto tylko w trzech (skoki narciarskie, biegi narciarskie, snowboard) spośród 6 zimowych dyscyplin olimpijskich.. Słabe wyniki sportowe uzyskiwano natomiast w dyscyplinach, tj. kombinacji norweskiej, narciarstwie dowolnym i narciarstwie alpejskim, w których na zawodach mistrzowskich seniorskich i juniorskich nie zdobyto medali ani miejsc 4-8.

Zdaniem NIK Związek w latach 2016-2017 podejmował niewystarczające działania w zakresie rozwoju narciarstwa alpejskiego seniorskiego. PZN zaniechał powoływania kn seniorów męskiej i kwalifikacji do niej zawodników uzyskujących wysokie wyniki w MP oraz znajdujących się na najwyższych miejscach w rankingu olimpijskim oraz w punktacji w zawodach FIS (którzy uzyskali kwalifikację olimpijską na IO PyeongChang 2018). W związku z niepowoływaniem kadry męskiej seniorów zaprzestano wspierania seniorów w ramach środków otrzymywanych przez PZN z budżetu państwa na przygotowania zawodników kn do udziału w IO oraz przygotowanie i udział w MŚ i ME w sportach olimpijskich.

Promocję sportów zimowych należy ocenić za wystarczającą, w szczególności realizowaną za w ramach współpracy Związku z telewizją publiczną. Jednakże NIK zwraca uwagę na niedostateczny nadzór PZN nad realizacją MP seniorów w skokach narciarskich w 2016 r. w związku z niezapewnieniem realizacji tych zawodów jako imprezy masowej, umożliwiającej udział więcej niż 1000 kibiców. Zdaniem NIK, sposób organizacji MP nie promował właściwie skoków narciarskich, tj. sportu w którym w latach 2014-2017 zawodnicy szkoleni przez PZN zdobyli 5 spośród 7 medali na IO i MŚ. Ponadto Związek powinien zapewniać możliwość udziału w MP jak największej liczby kibiców, zwłaszcza że w latach

2016-2017 w stosunku do roku 2014 nastąpił spadek liczby startujących zawodników o ok. 1/3.

NIK zwraca także uwagę na niewystarczającą współpracę PZN z Gminą Grybów w zakresie wykorzystania kompleksu Centrum Sportów Zimowych w Ptaszkowej w Grybowie wraz z trasami biegowymi. Związek nie uzgodnił bowiem wykorzystania tego obiektu sportowego do szkolenia zawodników kn w biegach narciarskich w 2018 r., pomimo że zobowiązał się do tego w podpisanym porozumieniu.

IV. Wnioski

Wnioski
pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁹, wnosi o dokonanie aktualizacji Strategii rozwoju narciarstwa w Polsce na lata 2016-2020 m.in. w zakresie wieloletniej diagnozy sytuacji w narciarstwie, określenia zadań w poszczególnych dyscyplinach olimpijskich sportów zimowych oraz planu finansowego ich realizacji, roli PZN w rozwoju narciarstwa i jego upowszechnieniu oraz zasad monitorowania i ewaluacji celów i zadań, z uwzględnieniem wytycznych sporządzania strategii określonych przez Ministra w Kodeksie Dobrego Zarządzania dla Polskich Związków Sportowych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo
zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag
i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego

Kraków, dnia 2 lutego 2018 r.

Kontroler

Zbigniew Polak
Główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie

z up.

Jan Kosiniak
Wicedyrektor

¹⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524, dalej: *ustawa o NIK*.